

Aktualności

Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie

PL ISSN 1899-346X Rok XXII Nr 6(90) listopad-grudzień 2018

Inauguracja
roku akademickiego 2018/2019

Immatrykulacja studentów podczas inauguracji nowego roku akademickiego 2018/2019

Fot. Maciej Niedziółka

Inauguracja roku akademickiego 2018/2019

Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie rozpoczął nowy rok akademicki uroczystą inauguracją 2 października 2018 r. w Centrum Kongresowym. Wzięli w niej udział przedstawiciele administracji państwowej i samorządowej, środowiska naukowego, instytucji publicznych oraz pracownicy i studenci UP.

Rektor Zygmunt Litwińczuk powitał przybyłych gości i wygłosił przemówienie. Sprawozdanie z działalności naszej uczelni przedstawił prorektor Zbigniew Grądzki.

Po raz drugi w historii Uniwersytetu nadano tytuł wybitnego absolwenta. W tym roku statuetka trafiła w ręce absolwentki Wydziału Rolniczego ówczesnej Wyższej Szkoły Rolniczej w Lublinie z roku 1971 – Genowefy Tokarskiej. Jej sylwetkę przedstawił przewodniczący Stowarzyszenia Absolwentów i Przyjaciół UP w Lublinie prof. Zdzisław Targoński. Genowefa Tokarska jako pierwsza kobieta pełniła funkcję wojewody lubelskiego. Wcześniej była wójtówką gminy Biszcza (przez pięć kadencji, w tym okresie gmina zajmowała wysokie pozycje w rankingach najlepszych gmin „Rzeczpospolitej”), bankowcem, nauczycielem, rolnikiem. Od 2011 r. jest posłem na Sejm RP.

W trakcie uroczystości nauczycielom akademickim wręczono Medale Komisji Edukacji Narodowej. Dekoracji dokonał wojewoda lubelski Przemysław Czarnek. Medale otrzymali: prof. dr hab. Marcin Arciszewski, dr hab. Monika Budzyńska, dr hab. Urszula Gawlik-Dziki, prof. nadzw., prof. dr hab. Waldemar Gustaw, dr Piotr Kiczorowski, mgr Sławomir Nowikowski, mgr Agnieszka Orzeł, dr hab. Krystyna Piotrowska-Weryszko, dr hab. Magdalena Polak-Berecka, dr hab. Roman Prażak, dr hab. Wojciech Przystupa, dr Andrzej Puchalski, dr hab. Grażyna Żukowska.

JM Rektor przekazał prorektorom, dziekanom i pani kanclerz coroczne nagrody rektora przyznane pracownikom Uniwersytetu.

Najważniejszym punktem uroczystości inauguracyjnej było przyjęcie w poczet studentów reprezentantów pierwszego roku, którzy w imieniu koleżanek i kolegów złożyli ślubowanie, a przedstawiła ich prorektor ds. studenckich i dydaktyki prof. Halina Buczkowska.

Z okazji inauguracji roku akademickiego na ręce rektora Zygmunta Litwińczuka napłynęło wiele adresów i listów gratulacyjnych, z których część przedstawił zebrany prorektor Eugeniusz Grela.

Wykład inauguracyjny pt. „Ptaki w kulturze i naturze” wygłosił dr hab. Grzegorz Grzywaczewski.

Red.

Spis treści

WYDARZENIA

- 1** Inauguracja roku akademickiego 2018/2019
- 2** Przemówienie JM Rektora prof. dr. hab. dr. h.c. multi Zygmunta Litwińczuka
- 7** Sprawozdanie z działalności
- 13** Senat Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie
- 15** Kalendarium
- 16** Nowy prorektor
- 17** 65 lat Wydziału Biologii, Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki
- 21** Wydział Biologii, Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki
- 23** Wydział Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu
- 25** Oficjalne otwarcie nowej pracowni gastronomicznej
- 26** Człowiek inspiracją nauki
- 36** W 100-lecie niepodległości Polski

WOKÓŁ NAUKI

- 10** Ptaki w kulturze i naturze
- 33** Ślimaki jadalne

KONFERENCJE

- 28** Ecological and Environmental Engineering
- 30** Ochrona środowiska w geodezji i gospodarce przestrzennej
- 31** Wyzwania zootechniki

Przemówienie JM Rektora prof. dr. hab. dr. h.c. multi Zygmunta Litwińczuka

Ekscelencje, Magnificencje, Państwo Parlamentarzyści, Panie Wojewodo, Panie Marszałku, Wysoki Senacie, Pracownicy i Studenci Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, Drodzy Goście.

Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie rozpoczyna dziś kolejny – już 75 rok akademicki w historii wyższego szkolnictwa rolniczego na Lubelszczyźnie, w tym 64 rok samodzielności prawnej.

Dzisiejszą inauguracją kończymy obchody jubileuszu 65-lecia byłego Wydziału Zootechnicznego, obecnie Biologii, Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki, a rozpoczynamy rok jubileuszu 75-lecia dwóch wydziałów: Rolnego (obecnie Agrobioinżynierii) i Weterynaryjnego (obecnie Medycyny Weterynaryjnej). W ramach jubileuszu 65-lecia Wydziału Biologii, Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki 18 września odsłonięto w budynku zootechniki tablicę pamiątkową i popiersie profesora Ewalda Sasimowskiego – rektora uczelni w latach 1969–1972. Dziękuję pani dziekan prof. Joannie Barłowskiej i całej społeczności tego Wydziału za godne uczczenie tego jubileuszu.

To już trzecia inauguracja roku akademickiego w Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie, którą mam zaszczyt i przyjemność prowadzić. Oznacza to, że minęły właśnie 2 lata pracy nowych władz uczelni. Niewątpliwie z tej dwuletniej perspektywy możliwe są pewne podsumowania i refleksje, ale także potrzeba nakreślenia planów na przyszłość.

W odpowiedzi na pytanie, co się zmieniło przez te dwa lata na Uniwersytecie Przyrodni-

czym w Lublinie: na pewno zmienił się styl zarządzania uczelnią – na bardziej kolegialny, comiesięczne kolegium z dziekanami wydziałów to już zasada. Uległa także zmianie struktura organizacyjna administracji uczelni, włącznie z likwidacją niektórych jednostek. Zmniejszono o 1/4 liczbę jednostek organizacyjnych na wydziałach. Zmniejszyliśmy stan zatrudnienia na uczelni o ponad 10%, dostosowując go do obecnej liczby studentów. W bieżącym roku akademickim wskaźnik dostępności, liczonej liczbą studentów przypadających na 1 nauczyciela wynosi na uczelni 11,5. Podjęliśmy szerokie działania naprawcze w naszych 2 gospodarstwach doświadczalnych (Uhrusk i Czesławice), które po raz pierwszy od wielu lat zamknęły ostatni rok (2017) z niewielkim dodatnim wynikiem finansowym.

Ważnym zadaniem jest doskonalenie systemu wewnętrznej komunikacji w uczelni i jej promocji na zewnątrz. Znaczącą rolę w tym zakresie odgrywa nasze czasopismo „Aktualności UP w Lublinie”, które od bieżącego roku jest wydawane jako dwumiesięcznik, poprzednio był to kwartalnik.

Wraz z Uniwersyteciem Marie Curie-Skłodowskiej i Politechniką Lubelską powołaliśmy Związek Uczelni Lubelskich, którego głównym celem jest integracja lubelskiego środowiska naukowego.

Jako nowe władze rektorskie podjęliśmy prowadzenie i zarządzanie uczelnią w bardzo trudnym okresie, tzn. największego niżu demograficznego. Cieszymy się więc bardzo, że nowy rok akademicki rozpoczyna u nas prawie 2,5 tys. studentów pierwszych lat na studiach stacjonarnych, niestacjonarnych i wieczorowych. Życzymy im, aby zdobywali zamierzoną wiedzę, wykorzystując w pełni potencjał naszej wszechstronnie wykształconej kadry naukowej i laboratoria wyposażone w nowoczesną aparaturę.

Inaugurując nowy rok akademicki 2018/2019, cieszymy się jako społeczność, że gościmy w murach naszej uczelni tak wiele znamienitych osób. Dziękuję za przyjęcie zaproszenia na dzisiejszą uroczystość.

Przyłączam się do tych gorących słów powitania wypowiedzianych przez panią rzecznik do wszystkich studentów naszego Uniwersytetu, a szczególnie tych z I roku. Dzięku-

ję, że wybraliście naszą uczelnię i wiążecie z nią nadzieje na realizację swoich życiowych zamierzeń.

Wielu absolwentów Uniwersytetu po latach wspomina studia jako jeden z najważniejszych i inspirujących okresów w życiu. Życzę wam, żeby dla was były to lata pełne nowych doświadczeń, żebyście zdobyli wiedzę i umiejętności niezbędne w późniejszym życiu.

Podczas inauguracji każdego roku akademickiego dokonuje się bilansu najważniejszych osiągnięć minionego okresu w działalności uczelni oraz przedstawia się plany i zamierzenia na nadchodzący rok.

Drodzy Goście i Członkowie Społeczności Akademickiej Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie

Inauguracja roku akademickiego to najważniejsze wydarzenie w każdej uczelni. Tegoroczna inauguracja jest szczególna, ponieważ odbywa się w roku jubileuszu 100-lecia niepodległości Polski i jesteśmy u progu zmian, które czekają polskie szkolnictwo wyższe. Bieżący rok będzie dla całego szkolnictwa wyższego rokiem wielkich transformacji.

Nowa ustawa poszerza autonomię szkół wyższych i daje uczelniom samodzielność związaną z kształtowaniem ich struktury. W najbliższym czasie powołam zespół, którego zadaniem będzie opracowanie projektu założeń strategii rozwoju uczelni do roku 2030 i w latach następnych. Przygotowane zostaną plany realizacji różnych zadań ukierunkowanych na zapewnienie statusu znaczącej uczelni badawczo-dydaktycznej na forum ogólnopolskim.

Senat na ostatnim posiedzeniu, w dniu 28 września, podjął jednomyślnie uchwałę w sprawie wyznaczenia zadań do realizacji w roku akademickim 2018/2019 związanych z wejściem w życie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20 lipca 2018 r. Zadania te ujęto w 6 punktach związanych z organizacją Uniwersytetu, procesem kształcenia, realizacją badań naukowych, projakościową polityką kadrową, powołaniem Rady Uczelni. Obejmują one między innymi: przystosowanie struktury Uniwersytetu do nowego podziału dziedzin i dyscyplin naukowych, opracowanie zasad funkcjonowania wewnętrznych organów uczelni, w kompetencji których będzie nadawanie stopni naukowych i prowadzenie szkół doktorskich, przyporządkowanie kierunków kształcenia do nowego podziału

Genowefa Tokarska otrzymała tytuł wybitnego absolwenta UP

dziedzin i dyscyplin naukowych, przypisywanie pracowników do nowego podziału dyscyplin naukowych. Przyjęte rozwiązania znajdą miejsce w nowym statucie Uniwersytetu.

Chcielibyśmy, aby zapisy statutu mobilizowały do maksymalnego wykorzystania zasobów intelektualnych naszych pracowników, zarówno w obszarze najwyższej jakości dydaktyki, jak i badań naukowych. Za niezwykle istotne uważam ściśle powiązanie procesu dydaktycznego z badaniami naukowymi i pracami rozwojowymi. Obliguje nas do tego również nowa ustawa, która wymaga przypisania każdego realizowanego na uczelni kierunku studiów do jednej lub kilku dyscyplin naukowych, w obrębie których prowadzone są badania naukowe i kształcenie kadry. Tworzenie warunków do szybkiego rozwoju najzdolniejszych i najbardziej aktywnych studentów, doktorantów i młodej kadry naukowej jest i będzie jednym z priorytetów w działalności uczelni.

W najbliższych dniach złożymy do Narodowego Centrum Badań i Rozwoju wnioski w konkursie „Kompleksowe programy szkół wyższych”. Będziemy starać się o dofinansowanie wielu różnych działań związanych z usprawnieniem i unowocześnieniem zarządzania, a przede wszystkim wspieraniem różnych przedsięwzięć, wymagających współpracy w ramach całej uczelni.

Jednym z efektów będzie wprowadzenie od dawna obiecwanego indeksu elektronicznego. Co prawda na początek jedynie dla studentów I roku, ale od czegoś trzeba zacząć, a za rok będzie to powszechne rozwiązanie na naszej uczelni.

Przymierzamy się do powołania Fundacji Rozwoju Uniwersytetu Przyrodniczego, która ze zgromadzonych środków mogłaby finansować np. wyjazdy i staże zagraniczne dla wyróż-

niających się studentów, doktorantów i młodych naukowców.

Zmiany w dotowaniu ośrodków naukowych w obliczu niżu demograficznego zmuszają uczelnie do poszukiwania dodatkowych źródeł finansowania nauki. Niezwykle istotne jest więc pozyskiwanie funduszy na badania naukowe i rozwój infrastruktury naukowo-badawczej oraz współpraca z otoczeniem gospodarczym. To główne zadanie powołanego w roku 2017 Centrum Nauki, w obrębie którego funkcjonują obecnie 2 zespoły, tzn. ds. programów i projektów i ds. finansowania badań naukowych. Ponadroczny okres funkcjonowania Centrum wykazał jednoznacznie, że była to decyzja słuszna. Zatrudnione nowe, w pełni kompetentne osoby w zespole ds. programów i projektów służą daleko idącą pomocą merytoryczną przy przygotowaniu wniosków o finansowanie działalności naukowo-badawczej z różnych źródeł (NCN, NCBiR, Ministerstwo Rolnictwa itp.). W najbliższym czasie powołany zostanie w ramach Centrum Nauki także trzeci zespół – ds. ewaluacji dyscyplin i nadawania stopni naukowych. Będzie to więc najważniejsza jednostka administracyjna na uczelni.

Od dziś mamy 12 miesięcy, aby przemyśleć nową organizację i strukturę Uniwersytetu i przyjąć nowy statut. Chciałbym, żebyśmy wszyscy mieli świadomość, że będzie to najprawdopodobniej jedna z najważniejszych dyskusji, jakie prowadziliśmy na przestrzeni ostatnich kilkudziesięciu lat. Jej wynik na wiele lat przesądzi o kierunku naszego rozwoju i da nam możliwość wykorzystania lub nie naszego dużego potencjału. Trzeba znaleźć takie rozwiązania i takie struktury, aby zapewnić uczelni możliwość elastycznego i sprawnego funkcjo-

nowania. Nowy system wewnętrznej organizacji Uniwersytetu powinien gwarantować realizację 3 strategicznych celów, tzn. prowadzenie dydaktyki na wysokim poziomie, kształcenie kadry i szerokie zaangażowanie pracowników naukowych w pozyskiwanie projektów badawczych i publikację wyników z tych badań w najlepszych czasopismach przypisanych do danej dyscypliny. Te dwa ostatnie cele, tzn. kształcenie kadry i realizacja badań, muszą być realizowane zgodnie z obowiązującą od wczoraj Ustawą w ramach dyscyplin naukowych przypisanych do całej uczelni, a nie jak dotychczas – konkretnego wydziału.

Opublikowane w ostatnich dniach rozporządzenie ministra w sprawie nowego podziału dziedzin i dyscyplin naukowych daje nam szansę na uzyskanie uprawnień do nadawania stopnia doktora habilitowanego w 5 dyscyplinach przypisanych do 2 dziedzin nauki i 7 uprawnień do nadawania stopnia doktora wchodzących w zakres 3 dziedzin, tzn. nauk rolniczych, przyrodniczych i technicznych. Wypełnialibyśmy więc w pełni zapisy art. 16 ust. 3, który mówi, że wyraz „uniwersytet” jest zastrzeżony dla nazwy uczelni akademickiej posiadającej uprawnienia doktorskie w co najmniej 6 dyscyplinach zawierających się w co najmniej 3 dziedzinach nauki.

W strukturze organizacyjnej Uniwersytetu chcemy zachować wydziały jako jednostki odpowiedzialne za realizację procesu dydaktycznego, pod warunkiem że do każdego będzie przypisana co najmniej jedna odrębna dyscyplina naukowa.

Do 30 listopada każdy pracownik naukowy prowadzący badania i biorący w nich udział jest zobowiązany ustawą do złożenia do rektora oświadczenia o przypisaniu do jednej lub maksymalnie 2 dyscyplin podanych w zarządzeniu ministra. Przy podejmowaniu ostatecznej decyzji o wprowadzeniu do systemu POL-on podanych w oświadczeniu pracownika informacji będą przestrzegał zapisów Ustawy z art. 343 pkt 9, że „oświadczenie składa się, biorąc pod uwagę: ostatnio uzyskany stopień naukowy lub tytuł profesora, lub aktualny dorobek naukowy”.

Obowiązująca od wczoraj ustawa 2.0 nakłada obowiązek wprowadzenia do zarządzania uczelnią trzeciego organu (obok rektora i senatu) – rady uczelni – wybieranego przez senat, którego połowę składu mają stanowić osoby spoza uczelni. Do obowiązków rady należy m.in. opiniowanie projektu statutu i strategii uczelni, monitorowanie gospodarki finansowej uczelni i jej zarządzania, wskazy-

wanie kandydatów na rektora po ich zaopiniowaniu przez senat, opiniowanie sprawozdania z wykonania planu naukowo-finansowego. Przyjęta ustawa poszerza autonomię uczelni, wzmacnia zarówno władzę, jak i odpowiedzialność rektora, w tym w sferze finansów.

Problemy związane z wdrażaniem nowej ustawy były szeroko dyskutowane na Zjeździe Rektorów Uczelni Rolniczych i Przyrodniczych w dniach 10–11 lipca br., którego gospodarzem był nasz Uniwersytet, a także na czerwcowym posiedzeniu senatu z udziałem ministra Piotra Müllera.

Od przyszłego roku (2019) szkoły wyższe będą otrzymywać jedną, połączoną z kilku dotacją podmiotową w postaci subwencji, przeznaczoną na utrzymanie potencjału badawczego i dydaktycznego.

Wprowadzone przez resort zmiany algorytmu podziału dotacji nakładają na władze uczelni podjęcie nowych działań w jej zarządzaniu. Ważnym przedsięwzięciem w tym zakresie będzie wprowadzenie od 1 stycznia 2019 r. nowych zasad wewnętrznego finansowania. Będą one w znacznie większym stopniu, w stosunku do obecnie obowiązujących, łączyć wysokość przyznawanych przez rektora z subwencji środków na działalność poszczególnych jednostek z ich aktywnością naukową i dydaktyczną.

Mamy na uczelni pracowników, którzy mogą pochwalić się znaczącymi przedsięwzięciami badawczymi, znanymi zarówno na forum ogólnopolskim, jak i zagranicznym, których wyniki są szeroko cytowane w piśmiennictwie. Bardzo chciałbym, aby takie osoby wiedziały, że je dostrzegamy i że doceniamy to, co robią, bo z sukcesów najlepszych korzysta cała uczelnia. W związku z tym ustanowiłem w roku 2017 trzy prestiżowe doroczne nagrody rektora za działalność naukową, tzn. za prace publikowane w czasopiśmie o najwyższym IF, za pracę o najwyższej cytawalności i nagrodę im. Stanisława Staszica za badania przydatne praktyce rolniczej. Dwie edycje już się odbyły, a nagrody są wręczane w każdym roku w Święto Uczelni, w trzeci czwartek maja.

Będziemy także kontynuować wszystkie te działania, których celem jest wsparcie ambitnych, kreatywnych pracowników. To dzięki takim pracownikom są możliwe sukcesy różnych zespołów w zdobywaniu środków finansowych na badania naukowe, co przekłada się na późniejsze wyniki ewaluacji całej uczelni. W bieżącym roku wyróżniliśmy ponad 70 osób ze wszystkich wydziałów specjalnym co-

Prof. Waldemar Gustaw otrzymuje Medal Komisji Edukacji Narodowej z rąk wojewody

miesięcznym dodatkiem za największy wkład w wyniki ostatniej parametryzacji w postaci publikacji w czasopismach z listy A i patenty w latach 2013–2016.

Chciałbym, żeby na naszym Uniwersytecie nikt nie czuł się zwolniony z zachowania najwyższych standardów i troski o akademicką doskonałość.

Arystoteles twierdził, że doskonałość nie jest jednorazowym aktem, lecz nawykiem, bo jesteśmy tym, co w swoim życiu powtarzamy. Żeby doskonałość stała się naszym nawykiem, muszą dążyć do niej wszystkie wydziały i każdy pracownik, a nowe gmachy mają służyć całej uczelni, a nie oddzielnym jednostkom.

Niech przyświeca nam zasada, zgodnie z którą będzie liczyło się nie tylko to, co może dać nam uczelnia, ale przede wszystkim to, co każdy z nas może zaoferować Uniwersytetowi Przyrodniczemu w Lublinie.

W październiku spotkam się z każdą radą wydziału i przedstawię wstępną wizję funkcjonowania uczelni przy dostosowaniu się do wymogów nowej ustawy.

Wciąż mamy duże możliwości kadrowe i nowoczesną bazę lokalową, aby móc uruchamiać nowe, atrakcyjne kierunki studiów, a powoli wygaszać te, którymi kandydaci nie są zainteresowani. Rozpoczęliśmy już prace nad uruchomieniem od przyszłego roku akademickiego studiów na 2 kolejnych nowych kierunkach.

W szybkim tempie (w związku z przechodzeniem na emeryturę) zmniejsza się liczba zatrudnionych profesorów tytularnych.

W okresie ostatnich 2 lat ubyło aż ponad 20 osób. Ważnym zadaniem staje się więc wspieranie szybkiego zdobywania stopni i tytułów naukowych przez nowych doktorantów i młodych pracowników nauki, aby nie dopuścić do powstania luki pokoleniowej.

Aby zwiększyć efektywność wykorzystania kadry naukowej, wprowadziliśmy w 2017 r. zmiany w regulaminie oceny nauczycieli akademickich polegające na znaczącym podwyższeniu minimalnych wymagań w ocenie działalności naukowej.

O wsparcie i życzliwość proszę również emerytowanych pracowników naszej uczelni. Przez wiele lat wspólnie pracowaliśmy na jej dzisiejszy sukces, chcemy w dalszym ciągu korzystać z waszej wiedzy i doświadczenia. Wspierajcie nadal nasze działania, bo państwa wiedza i doświadczenie z pewnością pomogą w dalszym rozwoju uczelni.

W różnych gremiach pojawiają się niekiedy wątpliwości, czy uczelnie o takim profilu jak Uniwersytet Przyrodniczy są potrzebne.

Bezpieczeństwo żywności i bezpieczeństwo żywnościowe należy współcześnie do grupy tych zagadnień, które podobnie jak przyszłość światowej gospodarki, terroryzm, migracje czy konflikty zbrojne wzbudzają ogromne zainteresowanie oraz dyskusje zarówno przedstawicieli świata gospodarki, polityki, jak i nauki. Żywność jest bowiem dla człowieka najważniejszym dobrem, gdyż zaspokaja jego podstawową potrzebę – głód, stąd bezpieczeństwo żywnościowe jest ważną częścią bezpieczeństwa narodowego, a realizacja badań naukowych i kształcenie studentów w tym zakresie jest strategiczną misją w wymiarze ogólnopolskim i światowym.

Inauguracja roku akademickiego jest szczególnym wydarzeniem w życiu każdej społeczności szkoły wyższej. Przede wszystkim jednak jest to wyjątkowa chwila dla studentów, zwłaszcza tych, którzy uczestniczą w niej po raz pierwszy. W tym roku jest to grupa prawie 2 tys. studentów na studiach stacjonarnych i ponad 500 na niestacjonarnych. Swoje różnorodne zainteresowania rozwijajcie, współpracując w ramach aktywnie działających organizacji studenckich. Czekać na was m.in. Zespół Pieśni i Tańca „Jawor”, Chór Akademicki, Klub Uczelniany AZS, oraz ponad 60 kół naukowych. Nie wahajcie się korzystać z możliwości, jakie daje wymiana akademicka. Możliwość wyjazdu na studia do ośrodków zagranicznych w ramach programu Erasmus oraz na zagraniczne staże zawodowe to okazja do zdobycia nowych doświadczeń, które z pewnością zaprocentują i w przyszłości pomogą wam w zdobyciu interesującej pracy.

Skorzystajcie z bogatej oferty naszej uczelni, byście lata spędzone na Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie mogli zapamiętać jako najbardziej wartościowe i najpiękniejsze w waszym życiu, a macierzysta uczelnia mogła być dumna ze swych wychowanków.

Kończąc niniejsze wystąpienie, wyrażam przekonanie, że w rozpoczynającym się roku akademickim Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie po wprowadzeniu dalszych potrzebnych zmian w zarządzaniu uczelnią odnotuje kolejne znaczące sukcesy w działalności naukowo-badawczej i dydaktycznej, które ugruntują jego pozycję w środowisku lubelskim i ogólnopolskim. ■

Fot. Maciej Niedziółka

Sprawozdanie z działalności

Uniwersytetu Przyrodniczego w roku akademickim 2017/2018, wygłoszone przez prof. Zbigniewa Grądzkiego, prorektora ds. nauki, wdrożeń i współpracy międzynarodowej.

W minionym roku akademickim na Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie studiowało łącznie prawie 8 tys. osób, w tym prawie 6,3 tys. na studiach stacjonarnych, 1,5 tys. na studiach niestacjonarnych i wieczorowych oraz 195 na studiach podyplomowych. Wśród studiujących było 164 cudzoziemców. Proces dydaktyczny odbywał się na 6 wydziałach i 41 kierunkach studiów. W porównaniu z rokiem akademickim 2016/2017 nastąpił spadek liczby studentów stacjonarnych o 7%. Niewiele natomiast wzrosła liczba studentów niestacjonarnych, tzn. o 2,6%. W ostatnich 5 latach (2013–2017) liczba studentów zmniejszyła się na uczelni o ponad 17%.

W minionym roku akademickim dyplom ukończenia studiów stacjonarnych otrzymało 2008 osób, a studiów, niestacjonarnych 243. Łącznie w okresie 63 lat funkcjonowania uczelni jako samodzielnej jednostki prawnej dyplom ukończenia studiów otrzymało ponad 71 tys. absolwentów.

W tegorocznej rekrutacji spośród prawie 7,5 tys. kandydatów, którzy zarejestrowali się na naszej uczelni na pierwszy rok studiów, przyjęto ogółem 2462, w tym 550 na studia niestacjonarne. W stosunku do roku poprzedniego (2017/2018) jest to o 133 osób więcej. Wśród przyjętych jest 60 cudzoziemców. 1 października 2018 r. naukę na wszystkich latach studiów stacjonarnych podejmie 6305 studentów i 1625 na studiach niestacjonarnych i wieczorowych. Największym zainteresowaniem cieszyły się: weterynaria (ponad 9 kandydatów na 1 miejsce), biokosmetologia (7), dietetyka (4,1), behawiorystyka zwierząt (4,0) oraz geodezja i kartografia (3,5). Z oferowanych przez uczelnię 35 kierunków studiów I stopnia nie uruchomimy w tym roku 7. Od 1 października realizujemy studia I° na nowym kierunku: biokosmetologia.

W ubiegłym roku Polska Komisja Akredytacyjna oceniła 9 kierunków studiów. Były to: rolnictwo, zarządzanie i inżynieria produk-

Fot. Maciej Niedziółka

cji, architektura krajobrazu, agrobiznes, biologia, ekonomia, bezpieczeństwo i higiena pracy, ochrona roślin i kontrola fitosanitarna, leśnictwo. Wszystkie uzyskały oceny pozytywne, a architekturze krajobrazu w 2 kryteriach przyznano ocenę wyróżniającą.

Cieszy fakt, że 13 studentów naszej uczelni uzyskało w mijającym roku akademickim stypendium Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, a 38 stypendium marszałka województwa lubelskiego; 5 studentów i 9 doktorantów uzyskało stypendium w ramach programu realizowanego przez miasto Lublin.

Ważną formą kształcenia są studia doktoranckie realizowane w uczelni od ponad 20 lat. W mijającym roku akademickim uczestniczyło w nich na wszystkich wydziałach 108 osób, w tym 11 doktorantów z Iraku i 1 z Białorusi. W bieżącym roku studia doktoranckie rozpocznie 30 osób, w tym 2 realizowane jako doktorat wdrożeniowy.

W rozpoczynającym się roku akademickim będziemy zatrudniać 1504 osoby, tzn. o 103 mniej (6,5%) w porównaniu z październikiem 2017. W tej liczbie znajdować się będzie 691 nauczycieli akademickich. W minionym roku akademickim tytuł profesora uzyskało 6 osób: Cezary Kwiatkowski, Tomasz Mieczan, Brygida Ślaska, Agnieszka Sujak, Renata Urban-Chmiel, Jose Valverde Piedra, 22 pracowników uzyskało stopień doktora habilitowanego,

a 17 doktora. Na stanowisku profesora pracować będzie 95 osób, a profesora uczelni 103. Najliczniejszą grupę nauczycieli akademickich stanowić będą adiunkci – 301 osób, z czego 68 ma stopień doktora habilitowanego. Zatrudniać będziemy również 91 asystentów (o 14 mniej niż w roku ubiegłym) oraz 101 osób na stanowiskach dydaktycznych.

Zestawienie liczby nauczycieli akademickich z liczbą studentów wskazuje, że w roku akademickim 2018/2019 na 1 nauczyciela przypadać będzie 11,5 studenta.

Senat Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie wyróżnił w maju 2018 r. (w ramach obchodów Święta Uczelni) tytułem doktora honoris causa prof. Bernda Hoffmana z Uniwersytetu w Giessen (Niemcy). Tytułem profesora honorowego wyróżniono 3 profesorów: Zbigniewa Dobrzańskiego z UP we Wrocławiu, Stanisława Cebulę z UR w Krakowie i Jana Udałę z ZUT w Szczecinie. Prof. Zdzisław Targoński otrzymał nagrodę ministra za całokształt dorobku.

W mijającym roku akademickim na emeryturę przeszło 62 pracowników, z czego 23 to nauczyciele, w tym 11 profesorów tytularnych. Odchodzącym na emeryturę pracownikom, niezależnie od zajmowanego w uczelni stanowiska, serdecznie dziękujemy za lata pracy dla Uniwersytetu. Dziękujemy za państwa zaangażowanie i wkład w rozwój uczelni oraz gorąco życzymy dalszych wielu lat w zdrowiu i pomyślności.

Mówiąc o dokonaniach uczelni w minionym roku akademickim, należy przywołać także pamięć o tych, którzy nie doczekali tegorocznej inauguracji. Z głębokim żalem i smutkiem pożegnaliśmy w mijającym roku: dr. Mariana Bartnika, Mariana Czechowskiego, prof. Antoniego Filipowicza, Mariana Gajowiaka, prof. Helenę Jelonkowską, dr Alicję Kaczmarzką, prof. Krzysztofa Kostro, Alicję Lis, Jana Łubkowskiego, prof. Eberharda Makosza, dr. Wacława Mitrusa, prof. Mariana Niespodziewańskiego, prof. Halinę Pawlak, Kazimierę Potęgę, prof. Magdalenę Pyrz, mgr Albinę Sachajko, prof. Zofię Warakomską, mgr Dominikę Żuk-Prokopiuk.

Uczcijmy zmarłych chwilą ciszy i zadumy. Niech odpoczywają w pokoju.

Działalność naukowo-badawcza

W ostatniej ocenie parametrycznej, obejmującej lata 2013–2016, której końcowe wyniki podano w maju 2018 r., dwa wydziały uzyskały kategorię A, a pozostałe 4 – katego-

rię B. Wszystkie wydziały mają uprawnienia do nadawania stopnia doktora habilitowanego. W ostatnich 2 latach zwiększyła się znacząco aktywność pracowników związana z pozyskiwaniem środków na badania naukowe. W latach 2015–2016 realizowano na uczelni 31 projektów badawczych finansowanych przez NCN, NCBiR i MNiSW na kwotę około 3 mln zł. Od 2017 r. jest ich 41 na kwotę prawie 7 mln zł rocznie.

Liczba realizowanych zadań badawczych zleczanych przez podmioty gospodarcze wynosi 49 i jest niższa niż w roku 2017 (gdy wynosiła 67), ale kwota pozyskana na tę działalność jest o 50% wyższa (w 2018 r. wyniosła 3,3 mln zł) niż w roku 2017 (2,2 mln zł). W 2018 r. uczelnia realizuje także 10 zadań finansowanych przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi (o 2 mniej niż w roku poprzednim) na kwotę prawie 2 mln zł. Najwięcej umów z podmiotami gospodarczymi jest na Wydziale Nauk o Żywności i Biotechnologii (25), a z Ministerstwem Rolnictwa na Wydziale Agrobiotechnologii (5).

Cieszy wzrastającą aktywność pracowników uczelni w składaniu wniosków o projekty badawcze do NCN i NCBiR. W okresie 7 miesięcy br. (do 31 lipca 2018 r.) złożono już 43 wnioski do NCN i 8 do NCBiR, a więc więcej niż w całym roku 2016.

W roku akademickim 2017/2018 podpisano umowy licencyjne na korzystanie z 2 wynalazków, których właścicielem jest Uniwersytet, ponadto 3 umowy o wspólności prawa do patentu – z Uniwersytetem Medycznym w Lublinie, Politechniką Wrocławską i Zachodniopomorskim Uniwersytetem Technologicznym w Szczecinie.

Zasoby drukowane biblioteki uniwersytetu w 2017 r. liczyły około 380 tys. woluminów książek, czasopism i zbiorów specjalnych. Zasoby elektroniczne obejmowały 48 baz danych z dostępem do 7556 tytułów czasopism, 36 082 tytułów książek elektronicznych oraz 1639 innych zbiorów (patenty, normy elektroniczne, dokumenty audiowizualne itp.). Zorganizowano także dostęp tekstowy do 6 zagranicznych baz danych.

Wydawnictwo Uniwersytetu wydało 13 pozycji książkowych o łącznej objętości około 150 arkuszy wydawniczych. Wydano także 6 zeszytów czasopisma z listy A ministerstwa – Acta Scientiarum Polonorum Hortorum Cultus o objętości 117 ark. oraz 13 zeszytów w ramach 4 czasopism z listy B tzn. Acta Scientiarum Polonorum Technica Agraria (1 zeszyt) i po 4 zeszyty z Agronomy Science, Jo-

urnal of Animal Science, Biology and Bioeconomy i Annales Horticulturae, o łącznej objętości około 78 ark. wydawniczych. W dniach 10–11 maja Uniwersytet był gospodarzem ogólnopolskiego spotkania Rady Programowej Electronic Journal of Polish Agricultural Universities i Acta Scientiarum Polonorum.

Wymiernym efektem działalności naukowo-badawczej są publikacje, patenty i wdrożenia. W roku 2017 pracownicy uczelni opublikowali ponad 630 prac w czasopismach z listy A (indeksowanych w JCR) i 544 z listy B MNiSW. W przeliczeniu na 1 pracownika naukowo-dydaktycznego daje to odpowiednio 0,96 i 0,83 publikacji. Największą działalność publikacyjną zanotowano na Wydziale Biologii, Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki – 2,3 publikacji, w tym 1,3 z listy A na 1 pracownika. Na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej oraz Nauk o Żywności i Biotechnologii było to 1,02 i 1,40 publikacji z listy A, na Wydziale Inżynierii Produkcji – 0,97, a na Wydziale Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu oraz Agrobiotechnologii po 0,57. Najwyższy średni sumaryczny IF przypadający na 1 pracownika naukowo-dydaktycznego był na Wydziale Nauk o Żywności i Biotechnologii – 2,76 oraz Biologii, Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki – 1,80 i Inżynierii Produkcji – 1,42. Na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej wskaźnik ten wynosił 1,27, na Wydziale Agrobiotechnologii, – 0,83, a na Wydziale Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu – 0,65.

Uczelnia była organizatorem 18 konferencji naukowych, w tym 3 o zasięgu międzynarodowym.

Do Centrum Transferu Technologii wpłynęło 30 wniosków o zgłoszenie dobra niematerialnego, w tym 25 zgłoszeń wynalazków, 5 zgłoszeń wzorów użytkowych i 1 zgłoszenie znaku towarowego. Urząd Patentowy RP wydał na rzecz Uniwersytetu Przyrodniczego 25 decyzji o przyznaniu ochrony, w tym 23 dotyczących wynalazków i jednego znaku towarowego „Jagnięcina z Lubelszczyzny”.

Uniwersytet Przyrodniczy ma podpisanych 78 umów dwustronnych z uczelniami partnerskimi w 20 krajach, z czego 18 umów podpisano w ostatnim roku akademickim.

W ramach programu Erasmus+ wyjechało za granicę w roku akademickim 2017/2018 ponad 200 studentów i pracowników uczelni, a przyjęliśmy u nas 35 osób (23 studentów i 12 pracowników).

Cieszy znacząca poprawa plonów zbóż w naszych gospodarstwach doświadczalnych.

W powiązaniu z realizowaną modernizacją budynków inwentarskich oraz zakupem potrzebnych maszyn i urządzeń nasze gospodarstwa doświadczalne rozpoczęły nową drogę w kierunku tworzenia nowoczesnej bazy dydaktycznej i naukowej.

Inwestycje i remonty

W roku akademickim 2017/2018 kontynuowano rozpoczęte inwestycje: termomodernizację i poprawę efektywności energetycznej budynku dydaktycznego Fellach, opracowanie koncepcji programowo-przestrzennej oraz projektu budowlanego Stacji Badawczej i Ośrodka Dydaktyczno-Szkoleniowego Jeździectwa i Hipologii, przebudowę głównych schodów wejściowych z dostosowaniem dla osób niepełnosprawnych w budynku dydaktycznym przy ul. Doświadczalnej, adaptację i modernizację obory dla krów z uwięzowej na głęboką ściółkę w Gospodarstwie Doświadczalnym w Uhrusku, przebudowę holu głównego z wejściem do budynku rektoratu, dostosowanie budynku Katedry Anatomii Patologicznej Wydziału Medycyny Weterynaryjnej do wymogów Powiatowego Inspektoratu Weterynaryjnego w Lublinie, przebudowę pomieszczeń barku na pracownię gastronomiczną na potrzeby dydaktyczne w budynku Wydziału Nauk o Żywności i Biotechnologii. Łączna wartość inwestycji kontynuowanych to 4 222 mln zł.

Rozpoczęto także w ostatnim roku akademickim nowe inwestycje: modernizację portierni na terenie Klinik Weterynaryjnych, wymianę wewnętrznej sieci wodociągowej zasilającej budynki Dydaktyczno-Badawczej Stacji Małych Przeżuwaczy w Bezku, wykonanie systemu podwyższającego ciśnienie w instalacji wodociągowej w DS Broadway i Manhattan, dostosowanie obiektów w Felinie do potrzeb Katedry Hodowli i Użytkowania Koni, dostosowanie budynku Wiwarium Wydziału Medycyny Weterynaryjnej do wymogów Powiatowego Inspektoratu Weterynaryjnego w Lublinie. Łączna wartość inwestycji rozpoczętych to 810 mln zł.

Prowadzone są systematycznie remonty obiektów dydaktycznych i domów studenckich. W roku 2017 wartość zrealizowanych prac remontowych w obiektach dydaktycznych wynosiła 750 tys. zł, a w domach studenckich 1 580 tys. zł. W roku 2018 na ten cel zaplanowano w budżecie uczelni odpowiednio 600 tys. (obiekty dydaktyczne) i 2 mln 422,5 tys. zł (domy studenckie). ■

Grzegorz
Grzywaczewski

Ptaki w kulturze i naturze

Obserwacje ptaków mogą być nie tylko formą aktywnego spędzania czasu, ale też możliwością udziału w różnego rodzaju programach badań i ochrony ptaków. Dlatego też ptaki są obiektem zainteresowania milionów ludzi na całym świecie. Dla przykładu Królewskie Towarzystwo Ochrony Ptaków (The Royal Society for the Protection of Birds) zrzesza w swoich szeregach ponad 1 mln członków, a w tym aż 1300 osób regularnie zatrudnionych. To brytyjskie towarzystwo ornitologiczne stanowi swego rodzaju siłę polityczną podczas wyborów.

Wodniczka *Acrocephalus paludicola*, najrzadszy wędrowny ptak Europy, który występuje na bagnach Polesia.
Fot. Grzegorz Grzywaczewski

Ptaki w kulturze

Choć niewiele osób zwraca na to uwagę, ptaki dosyć często pojawiają się w kulturze, zarówno w naszej narodowej, jak i tej szerszej, światowej. Jednym z przykładów jest dzieło Mateusza Cygańskiego z 1584 r. pt. „Myślistwo ptasze”. To nie tylko opis poszczególnych gatunków ptaków, sposobów polowania, ale jednocześnie jeden z najstarszych zabytków języka polskiego.

Innym odniesieniem jest Biblia, gdzie w Starym Testamencie opisywane są ptaki w następującym kontekście: „Spośród ptaków będziecie mieli w obrzydzeniu i nie będziecie ich jedli, bo są obrzydliwością, następujące: orzeł, sęp czarny, orzeł morski, wszelkie gatunki kani i sokołów, wszelkie gatunki kruków, struś, sowa, mewa, wszelkie gatunki jastrzębi, puszczyk, kormoran, ibis, łabędź, pelikan, ścierwik, bocian, wszelkie gatunki czapli, dudek” (Kpł 11,13-23). Rzeczywiście wymienione ptaki to w większości gatunki, które nie są wartościowym źródłem pożywienia. Chociaż trudno dyskutować z Biblią, należy powiedzieć, że mięso łabędzi i strusi może być wykorzystywane kulinarnie przez człowieka. Z tym tylko zastrzeżeniem, iż aktualnie nie pozyskuje się łabędzi ze względu na ochronę prawną. Natomiast w przypadku strusi w naszym kraju istnieją nawet ферmy hodowli tych ptaków w celach konsumpcyjnych.

Jeszcze inny „ptasi” kontekst w kulturze to literatura piękna. Motywy ornitologiczne pojawiają się w wielu utworach literackich. Jednym z nich jest wiersz z pierwszej połowy

XX w. autorstwa Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego „O wróbelku”. Ptaki także często funkcjonują w przysłowia i powiedzeniach, a niektóre z nich to: „Lepszy wróbel w garści niż gołąb na dachu”, „Wybiera się jak sójka za morze”, „Na Kazimierza [4 marca] czajka przymierza”, „Na Zwiastowanie [25 marca] jaskółki się ukazują, ludziom wiosnę zwiastują”, „Na Święty Wit [15 czerwca] słowik cyt”. Jeżeli konkretną datę z przysłowia powiążemy z ptakami, to w tych przysłowia imponująco trafnie podawane są średnie terminy powrotów z zimowisk wspomnianych powyżej gatunków.

Również w sztukach plastycznych często spotyka się ptasie motywy. Jeden z największych malarzy wszech czasów, renesansowy geniusz Leonardo da Vinci na początku XVI w. namalował słynny obraz „Leda z łabędziem”. Poza samym kunsztem malarskim, jakim wykazał się ten jakże utalentowany artysta, uwagę zwracają ptaki. Namalowane na tyle dokładnie, że bez większych problemów można oznaczyć konkretne gatunki – np. łabędź niemy czy szczygieł. Znacznie późniejsze, ale także godne podkreślenia, są obrazy polskiego malarza Józefa Chełmońskiego: „Żurawie” (1870 r.) i „Odlot żurawi” (1871 r.). Wiedza o zachowaniu ptaków pozwala określić dokładniej czas powstania tych obrazów. Ponieważ żurawie zbierają się w większych ilościach podczas jesiennych zlotowisk, stąd przypuszcza się, że obrazy te powstawały na przełomie września i października.

Poza tym w sztuce ptaki wykorzystywane jako element ozdób, a bardzo wiele takich odniesień możemy odnaleźć w muzeum sztuki Luwr w Paryżu. Z kolei w Szwajcarii, w Zurychu istnieje nawet hotel z bocianem w nazwie – Hotel zum Storchen – a na ścianie tego budynku widnieje piękna ozdoba, którą jest właśnie bocian. Innym przewodnim elementem zdobniczym jest awers „greckiego” euro, na którym widnieje sowa, a dokładnie pójdzka (*Athene noctua*), symbol świętego zwierzęcia greckiej bogini Ateny. Natomiast w przypadku polskich monet doskonale znany jest rewers z orłem. Podczas losowania monetą pada w części ornitologiczne pytanie: „Orzeł czy reszka?”.

Ptaki w naturze

Podwaliny pod badania naukowe ptaków Lubelszczyzny położył Władysław Taczanowski, polski ornitolog i zoolog, który urodził się 1 marca 1819 r. w miejscowości Jabłonna koło Lublina. Taczanowski był bardzo aktywnym ornitologiem, w XIX w. opublikował prawie 600 prac naukowych. Nawet jak na XXI w. jest to imponujące osiągnięcie – zwłaszcza jego dwutomowe dzieło pt. „Ptaki krajowe”, opublikowane w 1882 r. Ta jedna z najważniejszych pozycji piśmiennictwa ornitologicznego po upływie ponad 130 lat nadal jest cytowana w czasach nam współczesnych. Okres działalności Taczanowskiego i wielu innych ornitologów z XIX w. został opisany w książce Gabriela Brzęka jako „złoty wiek ornitologii polskiej”. Warto dodać, że prof. Brzęk w latach 1945–1978 był kierownikiem Katedry Zoologii ówczesnej Wyższej Szkoły Rolniczej, a obecnie Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie. W roku 2019 Katedra Zoologii Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie będzie obchodzić 75 lat istnienia.

Rozwój ornitologii nie byłby możliwy bez monografii, przewodników do rozpoznawania, kluczy do oznaczania, albumów i wielu, wielu innych publikacji, których w ciągu ostatnich 50 lat znacząco przybyło. Najważniejsze pozycje piśmiennictwa, które należy wymienić, to „Awifauna Polski – rozmieszczenie, liczebność i zmiany” autorstwa profesorów Ludwika Tomiałowicza i Tadeusza Stawarczyka, „Ptaki Polski” dr. Grzegorza Kruszewicza, a z Lubelszczyzny monografię „Atlas ptaków lęgowych Lubelszczyzny”, którego redaktorami są Janusz Wójciak, Waldemar Biaduń, Tomasz Buczek i Małgorzata Piotrowska.

Ptaki to także zagrożenie, a jednym z najsłynniejszych przykładów jest zderzenie samo-

lotu pasażerskiego Airbus A320, przewożącego na pokładzie 155 osób, ze stadem gęsi – bernikli białoliczych (*Branta leucopsis*). Dzięki wybitnym umiejętnościom pilotów i awaryjnemu lądowaniu na rzece Hudson w Nowym Jorku nikt nie zginął, a całe zdarzenie, jak przystało na USA, zakończyło się happy endem. Z drugiej strony, ze względu na powszechność występowania i znaczną liczebność niektórych gatunków, ptaki to także doskonały obiekt do bioindykacji i monitorowania stanu środowiska. Poza tym są bardzo wdzięczną grupą zwierząt wykorzystywaną w edukacji ekologicznej, ponieważ są barwne, z całą paletą niezwykłych zachowań i różnorodnym śpiewem.

Trochę liczb

Na świecie opisano jak dotychczas 10 347 gatunków ptaków (w tym 150 wymarłych gatunków) z 45 rzędów, z 244 rodzin i 2362 rodzajów (<http://listaptakow.eko.uj.edu.pl>). Natomiast w Polsce stwierdzono 458 gatunków (<http://komisjafaunistyczna.pl>), w tym 256 gatunków lęgowych (197 regularnie lęgowych, 59 sporadycznie lęgowych) oraz 202 gatunków nienięgowych (w tym 47 gatunków przelotnych i 155 gatunków zalatujących). Spośród tych gatunków 428 gatunków podlega ochronie ścisłej, 9 gatunków ptaków objętych jest ochroną częściową: mewa srebrzysta (*Larus argentatus*), mewa białogłowa (*Larus cachinnans*), czapla siwa (*Ardea cinerea*), gołąb miejski (*Columba livia forma urbana*), kruk (*Corvus corax*), wrona siwa (*Corvus cornix*), sroka (*Pica pica*), gawron (*Corvus frugilegus*) – osobniki w obszarze administracyjnym miast, kormoran (*Phalacrocorax carbo*) (Rozporządzenie Ministra Środowiska 2016). Poza tym 13 gatunków to gatunki łowne, a są to: jarząbek (*Tetrastes bonasia*), bażant (*Phasianus colchicus*), kuropatwa (*Perdix perdix*), gęgawa (*Anser anser*), gęś zbożowa (*Anser fabalis*), gęś białoczelna (*Anser albifrons*), krzyżówka (*Anas platyrhynchos*), cyraneczka (*Anas crecca*), głowienka (*Aythya ferina*), czernica (*Aythya fuligula*), grzywacz (*Columba palumbus*), słonka (*Scolopax rusticola*), łyska (*Fulica atra*) (Rozporządzenie Ministra Środowiska 2005).

Dokarmiać czy nie dokarmiać?

Z punktu widzenia czynnej ochrony ptaków inną istotną kwestią jest sprawa dokarmiania ptaków. Na zadane pytanie: „Dokarmiać czy nie dokarmiać?” odpowiedź to: „Dokarmiać, ale mądrze, czyli we właściwym czasie i odpowiednią karmą”. Ptaki należy dokarmiać od pierwszych do ostatnich przymrozków. Karma musi być naturalna i nieprzetworzo-

na, czyli nie mogą to być przysłowiowe resztki z naszego stołu. Najlepiej dokarmiać naturalnym pokarmem, takim jak: nasiona chwastów, niełuskany słonecznik, wyluskana dynia, proso, zboże (pszenica, żyto, owies, kukurydza), mak w makówkach, len, konopie, pestki wiśni i czereśni, głóg, owoce róży, suszone jabłka i winogrona, rodzynki, rokitnik, jarzębina, czarny bez, daktyle, migdały, niesolone warzywa, niesolona słonina, łój, kasza, specjalny granulaty dla ptaków wodnych. Inna jeszcze, bardziej właściwa metoda dokarmiania to sadzenie krzewów produkujących owoce będące pokarmem dla ptaków. Można także w niektórych miejscach pozostawiać chwasty, których nasiona są bardzo dobrym naturalnym pokarmem dla wielu łuszczaków.

Zmiany liczebności

Skutkiem zmian w środowisku spowodowanych działalnością człowieka jest zmniejszenie liczności wielu gatunków ptaków. Przykładem może być wróbel (*Passer domesticus*) – nasz szary przyjaciel z dzieciństwa – którego populacja w ostatnich latach wyraźnie się zmniejszyła. Zauważono, że w ciągu ostatnich 30 lat na niektórych obszarach wróbla ubyło o ok. 30% (Inger i in. 2015). Innym ważnym gatunkiem dla Polski jest wodniczka (*Acrocephalus paludicola*) – najrzadszy wędrowny ptak Europy i zagrożony w skali globalnej (Flade i Lachman 2008, BirdLife International 2013). Liczebność wodniczki jest na tyle niska, że gdyby zliczyć wszystkie ptaki na świecie, to zsumowany ciężar tych ptaków można porównać do ciężaru dwóch krów. To znaczy, że aktualnie na świecie, mamy około dwóch krów wodniczek. Ten ginący gatunek przystępuje do lęgów jedynie w 40 miejscach na świecie, a ponad 95% istniejącej jeszcze światowej

populacji występuje tylko w 3 państwach, na Białorusi, Ukrainie i w Polsce. Choć to wydaje się paradoksalne, jedną z form ochrony tego ptaka jest czynna ochrona siedlisk lęgowych poprzez wypalanie. Okazuje się, że po wystąpieniu pożaru wzrasta liczebność wodniczek. Z tym tylko zastrzeżeniem, że zastosowanie ognia musi być przeprowadzone w ściśle określonych warunkach – kiedy torfowisko zamraża, czyli mniej więcej od końca grudnia do końca lutego (Grzywaczewski i in. 2014). Innym sposobem czynnej ochrony jest koszenie ratrakami bagien, na których występują wodniczki. I w przypadku koszenia, i pożarów tym najważniejszym efektem jest odsłonięcie dna torfowiska ze szczątków martwych roślin. Wymiernym efektem koszenia ratrakami jest wzrost liczebności, jaki obserwuje się ostatnio w Poleskim Parku Narodowym (Grzywaczewski 2015).

Dlaczego bocian przynosi dzieci?

Kończąc, postaram się odpowiedzieć na to pytanie. Profesor Zbigniew Jakubiec na internetowej stronie poświęconej bocianom (<http://www.bocianopedia.pl>) wysnuł wnioski, które wydają się mieć merytoryczne uzasadnienie. Kiedyś czymś powszechnym był głód (zwłaszcza pod koniec zimy i wczesną wiosną; zjawisko to ustąpiło dopiero w XVII–XVIII w., kiedy powszechnie zaczęto uprawiać ziemniaki). Jeśli kobieta była niedożywiona, nie mogła zająć w ciążę. Dopiero latem pojawiało się więcej pokarmu, wzmocniony organizm kobiety pozwalał na poczęcie. Po dziewięciu miesiącach, czyli na przełomie marca i kwietnia, rodziło się więcej dzieci. Ponieważ ludzie dawniej żyjący nie mieli tak powszechnego dostępu do książek i ogólnej wiedzy, swoje życie łączyli ze zjawiskami dziejącymi się w przyrodzie. Prawdopodobnie liczniejsze narodziny na przełomie marca i kwietnia połączyli z powrotami bocianów. I od tej pory narodziny kojarzono z bocianami.

Jako puentę tej wypowiedzi chciałbym zwłaszcza studentom, ale nie tylko, przekazać mądrość płynącą z moich wieloletnich obserwacji ptaków: ptaki najpierw łączą się w pary, potem budują gniazda, a na końcu mają potomstwo. U niektórych ludzi wygląda to trochę inaczej – najpierw mają potomstwo, potem łączą się w parę, a na końcu zastanawiają się: „Gdzie my będziemy mieszkać?”. Powtórzę jeszcze raz: ptaki najpierw łączą się w pary, potem budują gniazda, a na końcu mają potomstwo – te zwyczaje ptaków warto wcielać we własne w życie! ■

Bocian biały *Ciconia ciconia*.
Fot. Grzegorz Grzywaczewski

Senat Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie

Posiedzenie Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie w dniu 26 października 2018 r.

JM Rektor Zygmunt Litwińczuk wręczył dokumenty stwierdzające zatrudnienie na stanowisku profesora nadzwyczajnego:

- z Wydziału Agrobioinżynierii dr. hab. Mariuszowi Kulikowi;
- z Wydziału Biologii, Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki: dr hab. Justynie Batkowskiej, dr. hab. Adamowi Bownikowi, dr. hab. Krzysztofowi Olszewskiemu, dr. hab. Iwonie Rozempolskiej-Rucińskiej, dr. hab. Anecie Stracheckiej, dr. hab. Anecie Brodziak, dr. hab. Witoldowi Chabuzowi, dr. hab. Bożenie Kiczorowskiej, dr. hab. Renacie Klebaniuk, dr. hab. Annie Winiarskiej-Mieczan, dr. hab. Małgorzacie Adamczuk, dr. hab. Wojciechowi Pęczule, dr. hab. Piotrowi Domaradzkiemu, dr. hab. Grzegorzowi Grzywaczewskiemu, dr. hab. Katarzynie Strzelec;
- z Wydziału Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu: dr. hab. Ewie Zalewskiej, dr. hab. Elżbiecie Patkowskiej, dr. hab. Edycie Górskiej-Drabik, dr. hab. Katarzynie Golan, dr. hab. Agnieszce Najdzie, dr. hab. Renacie Matraszek-Gawron, dr. hab. Barbarze Hawrylak-Nowak, dr. hab. Marzenie Masierowskiej, dr. hab. Agacie Konarskiej, dr. hab. Bożenie Denisow, dr. hab. Agnieszce Jamiołkowskiej;
- z Wydziału Nauk o Żywności i Biotechnologii: dr. hab. Adamowi Waśko, dr. hab. Małgorzacie Karwowskiej, dr. hab. Dariuszowi Kowalczykowi, dr. hab. Radosławowi Kowalskiemu, dr. hab. Małgorzacie Materskiej, dr. hab. Tadeuszowi Paszko, dr. hab. Magdalenie Polak-Bereckiej, dr. hab. Aldonie Sobocie, dr. hab. Dariuszowi Stasiakowi, dr. hab. Bartoszowi Sołowejowi, dr. hab. Monice Sujce, dr. hab. Dominikowi Szwajgierowi, dr. hab. Karolinie Wójciak, dr. hab. Urszuli Złotek.

JM Rektor Zygmunt Litwińczuk wręczył nagrody koordynatorom Lubelskiego Festi-

walu Nauki oraz podziękował za godne reprezentowanie uczelni podczas tegorocznego festiwalu.

JM Rektor Zygmunt Litwińczuk poinformował członków Senatu, że Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie otrzymał do realizacji bardzo duży projekt badawczy, opiewający na kwotę 12 mln złotych, realizowany w ramach Regionalnej Inicjatywy Doskonałości. Zaznaczył również, że jeżeli chodzi o nauki rolnicze, to oprócz UP w Lublinie jedynie UP w Poznaniu otrzymał podobny projekt do realizacji. Powyższy fakt świadczy o dobrej pozycji UP w Lublinie na tle pozostałych polskich uczelni. Projekt jest realizowany przez Wydział Nauk o Żywności i Biotechnologii oraz Wydział Biologii, Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki. Następnie przytoczył tytuł projektu, którego jest autorem: „Systemy produkcji i pakowania żywności zapewniające zachowanie jej bioaktywnych składników ważnych w profilaktyce chorób cywilizacyjnych”. Kierownikiem całego projektu jest dr. hab. Joanna Stadnik. W ramach projektu jest 7 zadań, którymi kierują młodzi pracownicy naukowcy ze stopniem dr. hab. Tym samym mają otwartą drogę do uzyskania tytułu profesora. Zadaniami kierują: dr. hab. Aneta Brodziak, dr. hab. Piotr Domaradzki, dr. hab. Piotr Skąlecki, dr. hab. Karolina Wójciak, dr. hab. Marzena Materska, dr. Monika Sachadyn-Król oraz dr. hab. Magdalena Polak-Berecka.

Senat podjął uchwałę w sprawie:

- wstrzymania naboru i likwidacji stacjonarnych studiów drugiego stopnia na kierunku hortiterapia;
- wstrzymania naboru i likwidacji stacjonarnych i niestacjonarnych studiów pierwszego i drugiego stopnia oraz niestacjonarnych drugiego stopnia na kierunku zielarstwo i terapie roślinne;
- wstrzymania naboru i likwidacji studiów pierwszego stopnia na kierunku medycyna

roślin (Medicine of Plants) realizowanych w języku polskim i języku angielskim;

- utworzenia stacjonarnych i niestacjonarnych studiów pierwszego i drugiego stopnia na kierunku zielarstwo i fitoprodukty;
- utworzenia stacjonarnych studiów drugiego stopnia na kierunku hortitechniki precyzyjne;

JM Rektor Zygmunt Litwińczuk poinformował, że sprawy związane z wprowadzeniem nowej ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce nabierają tempa i że uczestniczył w pięciu radach wydziałów, na których przedstawił wizję uczelni oraz zaprezentował, w jaki sposób będzie funkcjonował Uniwersytet Przyrodniczy od 1 października 2019 r.

Posiedzenie Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie w dniu 23 listopada 2018 r.

JM Rektor Zygmunt Litwińczuk wręczył dokumenty stwierdzające zatrudnienie pracowników:

- z Wydziału Agrobioinżynierii na stanowisku profesora nadzwyczajnego: dr. hab. Piotra Kraski, dr. hab. Leszka Rachonia, dr. hab. Sylwii Okoń, dr. hab. Jacka Pranagala, dr. hab. Marty Tomczyńskiej-Mleko, dr. hab. Danuty Sugier, dr. hab. Marzeny Brodowskiej, dr. hab. Barbary Futy, dr. hab. Aleksandry Głowackiej;
- z Wydziału Medycyny Weterynaryjnej na stanowisku profesora nadzwyczajnego: dr. hab. Piotra Brodzkiego, dr. hab. Romana Dąbrowskiego, dr. hab. Marcina Gołyńskiego, dr. hab. Leszka Guza, dr. hab. Witolda Kędziarskiego, dr. hab. Urszuli Kosior-Korzeckiej, dr. hab. Wojciecha Łopuszyńskiego, dr. hab. Radosława Radzkiego, dr. hab. Marka Szczubiała, dr. hab. Artura Burmańczuka, dr. hab. Joanny Wessely-Szponder;
- z Wydziału Inżynierii Produkcji na stanowisku profesora nadzwyczajnego: dr. hab. Dariusza Górala, dr. hab. Leszka Rydzaka, dr. hab. Rafała Nadulskiego, dr. hab. Pawła Sobczaka, dr. hab. Jacka Kapicę, dr. hab. Sławomira Kocirę, dr. hab. Renatę Różyło, dr. hab. Grzegorza Łysiaka, dr. hab. Ryszarda Kuliga, dr. hab. Zbigniewa Strop-

ka, dr. hab. Zbigniewa Krzysiaka, dr. hab. Agnieszkę Wójtowicz, dr. hab. Marcina Mitrusa, dr. hab. Przemysława Lenia, dr. hab. Grzegorza Zająca, dr. hab. Jacka Wasilewskiego, dr. hab. Tomasza Oniszczyka.

Senat przyjął uchwałę w sprawie:

- utworzenia studiów stacjonarnych i niestacjonarnych pierwszego stopnia na kierunku pielęgnacja zwierząt i animaloterapia;
- utworzenia stacjonarnych studiów drugiego stopnia na kierunku zielona urbanistyka (green urban planning) prowadzonych w języku polskim i języku angielskim;
- utworzenia studiów podyplomowych rolnictwo ekologiczne;
- utworzenia studiów podyplomowych hortiterapia;

Senat poparł wniosek Rady Wydziału Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu w sprawie:

- powołania dr. hab. Roberta Gruszeckiego na kierownika studiów podyplomowych rolnictwo ekologiczne;
- powołania dr. Grażyny Zawiślak na kierownika studiów podyplomowych hortiterapia.

LISTOPAD**8 listopada**

Rektor Z. Litwińczuk podczas uroczystego spotkania w Sali Senatu wręczył 60 pracownikom nagrody jubileuszowe oraz Honorowe Odznaki UP w Lublinie.

9 listopada

Rektor Z. Litwińczuk uczestniczył w uroczystości upamiętniającej 100-lecie odzyskania niepodległości Polski i obrony Lwowa, która odbyła się w Teatrze Starym w Lublinie. Odebrał okolicznościowy medal przyznany przez Towarzystwo Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich.

Rektor Z. Litwińczuk uczestniczył w jubileuszowym koncercie 10. konkursu poezji, prozy i pieśni patriotycznej im. Ryszarda Kaczorowskiego, zatytułowanym „Ojczyzna moja najmiłsza”, który odbył się w Centrum Kultury w Lublinie.

10 listopada

Prorektor E. Grela wziął udział w balu sportowca AZS i odebrał statuetkę dla JM Rektora UP.

15 listopada

Rektor Z. Litwińczuk podpisał umowę o dofinansowaniu projektu: Termomodernizacja i poprawa efektywności energetycznej budynku UP zlokalizowanego przy ul. Doświadczalnej 50A w Lublinie, w ramach Programu operacyjnego województwa lubelskiego na lata 2014–2020. Reprezentantami ze strony województwa byli Sławomir Sosonowski, marszałek i Grzegorz Kapusta, wicemarszałek woj. lub.

Rektor Z. Litwińczuk otworzył konferencję pt. „Problemy jakości, zarządzania i marketingu w agrobiznesie” w sali konferencyjnej Agro II.

16 listopada

Rektor Z. Litwińczuk uczestniczył w posiedzeniu Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich w Krakowie z okazji 200-lecia Akademii Sztuk Pięknych, podczas którego odbyło się spotkanie z ministrem nauki i szkolnictwa wyższego Jarostawem Gowinem.

17 listopada

Rektor Z. Litwińczuk wziął udział w spotkaniu Konferencji Rektorów Uczelni Rolniczych i Przyrodniczych, które odbyło się na UR w Krakowie.

21 listopada

Prorektor Z. Grądzki wziął udział w spotkaniu z wiceprezesem Rady Ministrów Jarostawem Gowinem, które było poświęcone nowym zasadom ewaluacji nauki. Spotkanie odbyło się w siedzibie Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii.

Rektor Z. Litwińczuk uczestniczył w gali jubileuszowej 50-lecia Instytutu Agrofizyki PAN w Lublinie, która odbyła się Filharmonii Lubelskiej.

24 listopada

Rektor Z. Litwińczuk i prorektor H. Buczkowska uczestniczyli w rozdaniu dyplomów na Wydziałach: Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu oraz Biologii, Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki.

27 listopada

Prorektor Z. Grądzki i kierownik Centrum Nauki Izabela Czaja-Banasiak uczestniczyli w IV Konferencji dla liderów zarządzania uczelnią Lumen 2018. Wydarzenie odbyło się w Warszawie pod patronatem MNiSW oraz Fundacji Rektorów Polskich.

28 listopada

Rektor Z. Litwińczuk uczestniczył w koncercie zatytułowanym „Dla Ciebie Polsko”, podczas którego w Centrum Kongresowym UP wystąpiły zespoły folklorystyczne z UMCS, UM, UP i Pol. Lit. Lub.

29 listopada

Rektor Z. Litwińczuk wziął udział w posiedzeniu Rady Wydziału Medycyny Weterynaryjnej.

30 listopada

Rektor Z. Litwińczuk wziął udział w posiedzeniu Rady Związku Uczelni Lubelskich.

Rektor Z. Litwińczuk uczestniczył w szkoleniu dla kadry kierowniczej w zakresie zasad wewnętrznego finansowania.

GRUDZIEŃ**1 grudnia**

Rektor Z. Litwińczuk, prorektorzy H. Buczkowska i Z. Grądzki wzięli udział uroczystości promocji doktorskich oraz wręczeniu Medali za Długoletnią Służbę, które odbyły się w CK UP w Lublinie.

8 grudnia

Rektor Z. Litwińczuk uczestniczył w uroczystym odsłonięciu pomnika ks. Idziego Radziszewskiego, założyciela i pierwszego rektora KUL, który umieszczono przy skwerze Arcybiskupa Józefa Żyćńskiego w Lublinie.

11 grudnia

Rektor Z. Litwińczuk wziął udział w posiedzeniu Kapituły Lubelskiej Nagrody Naukowej im. prof. Edmunda Prosta, które odbyło się w pałacu Czartoryskich w Lublinie.

13 grudnia

Rektor Z. Litwińczuk wręczył listy gratulacyjne najlepszym studentom UP.

15 grudnia

Prorektor Z. Grądzki uczestniczył w Gali Przedsiębiorczości, która odbyła się w Auli im. S. Wyszyńskiego KUL.

17 grudnia

Odbyło się otwarte szkolenie dla społeczności UP z zasad wewnętrznego finansowania. Na spotkaniu obecna była mgr Agnieszka Grochot, która przybliżyła zasady nowego systemu zarządzania finansami.

19 grudnia

Prorektor A. Waśko wziął udział w uroczystym spotkaniu pracowników administracji rzą-

dowej z okazji świąt Bożego Narodzenia, które odbyło się w Sali Kolumnowej Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego w Lublinie.

Prorektor H. Buczkowska wzięła udział w spotkaniu opłatkowym Związku Młodzieży Wiejskiej, które odbyło się w AGRO II.

20 grudnia

Rektor Z. Litwińczuk uczestniczył w obiedzie wigilijnym na zaproszenie rektora KUL.

21 grudnia

Rektor Z. Litwińczuk wziął udział w spotkaniu opłatkowym w Trybunale Koronnym na zaproszenie prezydenta Lublina.

Nowy prorektor

6 grudnia 2018 r. JM Rektor Zygmunt Litwińczuk powierzył obowiązki prorektora ds. organizacji i rozwoju dr. hab. Adamowi Waśko, prof. nadzw.

Do najważniejszych zadań prorektora ds. organizacji i rozwoju należą:

- koordynacja prac zmierzających do doskonalenia systemu awansów nauczycieli akademickich i pracowników nie będących nauczycielami akademickimi;
- koordynacja nad wdrażaniem systemów informatycznych w Uniwersytecie;
- koordynacja nad pozyskiwaniem środków dla Uniwersytetu z Unii Europejskiej będących w dyspozycji regionu i innych środków finansowych spoza Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego;
- koordynacja nad działaniami zmierzającymi do promocji Uniwersytetu oraz tworzenia więzi z lokalnymi instytucjami samorządowymi, organizacjami gospodarczymi i społecznymi.

Fot. Maciej Niedziółka

Dr hab. Adam Waśko od 1 października 2018 r. jest kierownikiem Katedry Biotechnologii, Mikrobiologii i Żywności Człowieka na Wydziale Nauk o Żywności i Biotechnologii UP w Lublinie. Tytuł magistra (1996 r.), stopień doktora (2004 r., dyscyplina: biologia) oraz doktora habilitowanego (2015 – w dziedzinie nauk biologicznych – dyscyplina biotechnologia) uzyskał na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej. Z Uniwersytetem Przyrodniczym w Lublinie związany jest od 1996 r.

Do zainteresowań naukowo-badawczych dr. hab. Adama Waśko należą m.in. badania nad analizą proteomu bakterii kwasu mlekowego, charakterystyka strukturalna bakteryjnych egzopolisacharydów oraz ocena ich aktywności biologicznej i możliwości wykorzystania praktycznego, charakterystyka biochemiczna i genetyczna bakterii kwasu mlekowego, optymalizacja procesów biotechnologicznych metodami statystycznymi.

65 lat Wydziału Biologii, Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki

Wydział Biologii, Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie 18 września 2018 r. obchodził jubileusz 65-lecia połączony ze zjazdem absolwentów. Uroczystości rozpoczęły się w budynku Collegium Zootechnicum od odsłonięcia przez JM Rektora – prof. dr hab. dr h.c. multi Zygmunta Litwińczuka tablicy pamiątkowej poświęconej prof. dr hab. dr h.c. Ewaldowi Sasimowskiemu – pierwszemu rektorowi (1969–1972) z Wydziału Zootechnicznego. Uroczyste posiedzenie Rady Wydziału odbyło się z udziałem JM Rektora i zaproszonych gości w Centrum Kongresowym. W wydarzeniu wzięło udział około dwustu osób, w tym goście z zagranicy, dziekani wydziałów naszej uczelni, dziekani pokrewnych wydziałów z kraju, dyrektorzy instytutów naukowych. Uroczystość zaszczyli swoją obecnością również przedstawiciele władz administracji rządowej i samorządowej. Licznie przybyli pracownicy Wydziału, a także przedstawiciele instytucji zawodowo związanych i współpracujących z Wydziałem.

Działalność Wydziału na przestrzeni 65 lat przedstawiono w formie prezentacji filmowej, w której głównymi narratorami byli: Jego Magnificencja, dziekan Wydziału prof. dr hab. Joanna Barłowska oraz dyrektorzy i kierownicy jednostek organizacyjnych na Wydziale. Wydział (pierwotnie jako Zootechniczny) powstał 1 września 1953 r., jeszcze w strukturach Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, jako trzeci zajmujący się naukami rolniczymi – obok Wydziału Rolnego i Weterynaryjnego. Dwa lata później wspólnie z tymi wydziałami był podstawą utworzenia Wyższej Szkoły Rolniczej jako samodzielnej jednostki. Twórcami Wydziału byli profesorowie: Adam Domański (1901–1997), Laura Kaufman (1889–1972), Henryk Malarski (1887–1955) i Zdzisław Zabielski (1885–1974).

Wydział w czasie 65 lat istnienia dwukrotnie w swojej historii zmieniał nazwę, tzn. w 1998 r. z Zootechnicznego na Biologii i Hodowli Zwierząt i w 2016 r., przyjmując obecną – Biologii, Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki. Znacznie zmienił również swoje struk-

tury, zwiększył kadre naukowo-dydaktyczną, a przede wszystkim rozszerzył spektrum badań naukowych i ofertę dydaktyczną.

Obecnie na Wydziale funkcjonuje 10 jednostek organizacyjnych, w tym 3 instytuty i 7 katedr. Zatrudnionych jest ponad 170 osób, w tym 114 na stanowiskach naukowo-dydaktycznych, z czego 62 to samodzielni pracownicy naukowci. Rada Wydziału Biologii, Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki na kadencję 2016–2019 liczy 106 osób, w tym 74 osoby to pracownicy naukowo-dydaktyczni.

W trakcie kilkudziesięciu lat funkcjonowania Wydziału kierunki badań jego pracowników znacznie uległy rozszerzeniu, począwszy od tych związanych z hodowlą i chowem zwierząt gospodarskich, poprzez zwierzęta dziko żyjące i towarzyszące. Rozwinęły się również badania związane z produkcją żywności, czynnikami wpływającymi na jakość surowców zwierzęcych, zwłaszcza tych pozyskiwanych od lokalnych ras zwierząt w celu produkcji żywności o podwyższonej zawartości składników biologicznie czynnych, a także w kierunku wykorzystania tych surowców do wytwarzania produktów tradycyjnych. Prowadzone są również badania związane z systemami zapewniania bezpieczeństwa żywności. Kolejny kierunek to badania stricte biologiczne, związane z funkcjonowaniem ekosystemów wodnych i torfowiskowych, a także z zakresu taksonomii, filogenezy oraz anatomii wybranych grup fauny wodnej i lądowej. Badania były i są realizowane w ramach programów rządowych, resortowych, badań podstawowych, statutowych i własnych. W ostatnim 10-leciu pracownicy Wydziału realizowali 67 projektów badawczych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Narodowego Centrum Nauki i Narodowego Centrum Badań i Rozwoju oraz ponad 20 różnych innych projektów i tematów finansowanych ze środków pozauczelnianych, m.in. Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska, administracji rządowej i samorządowej.

Wydział ma pełne uprawnienia akademickie w zakresie nadawania stopni naukowych

Rada Wydziału Biologii, Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki

i tytułu profesora. W 1966 r. nabył prawa do nadawania stopnia naukowego doktora nauk rolniczych, a 20 lat później do nadawania stopnia naukowego doktora habilitowanego w zakresie zootechniki. Do chwili obecnej wypromowano 394 doktorów (w tym 134 spoza Wydziału – nie licząc uczestników studiów doktoranckich) i 89 doktorów habilitowanych (w tym 14 spoza Wydziału), a 69 osób uzyskało tytuł profesora. Dzięki szerokim zainteresowaniom naukowym kadra akademicka uzyskuje stopnie naukowe nie tylko w dziedzinie nauk rolniczych, dyscyplinie zootechnika, ale również w dyscyplinie technologia żywności i żywienia oraz w dziedzinie nauk biologicznych. W ostatnim 15-leciu stopień naukowy doktora habilitowanego nauk biologicznych uzyskało 8 osób, doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie technologii żywności i żywienia – 7, doktora nauk biologicznych – 14, doktora nauk rolniczych w zakresie kształtowania i ochrony środowiska – 3 osoby, doktora nauk rolniczych w zakresie technologii żywności i żywienia – 2, doktora w dziedzinie nauk o Ziemi, dyscyplina geologia – 1 osoba i doktora w dziedzinie nauk o Ziemi, dyscyplina geografia – 1.

Wydział przez cały czas rozwija swoją ofertę dydaktyczną. Momentem przełomowym było powołanie w 1992 r., obok zootechniki, drugiego kierunku studiów – ochrony środowiska. W kolejnych latach na Wydziale utwo-

rzono zostały następujące kierunki studiów: biologia (2002 r.), bezpieczeństwo i higiena pracy (2010 r.), bezpieczeństwo żywności (2011 r.), hipologia i jeździectwo (2012 r.), behawiorystyka zwierząt (2013 r.), doradztwo w obszarach wiejskich (2014 r.), bezpieczeństwo i certyfikacja żywności (2015 r.), aktywność fizyczna i agroturystyka kwalifikowana (2017 r.), equine management and care (2017 r.). W 2018 r. utworzono kierunek studiów biokosmetologia i specjalność w języku angielskim (horse osage) na II° kierunku hipologia i jeździectwo. Aktualnie na Wydziale studiuje około 1700 osób. Na przestrzeni 65 lat dyplom ukończenia studiów uzyskało prawie 15 tys. absolwentów, z tego 7387 na kierunku zootechnika, 5248 na kierunku ochrona środowiska, 868 na biologii, 115 na hipologii i jeździectwie, 210 na behawiorystyce zwierząt, 316 na bezpieczeństwie i higienie pracy, 103 na bezpieczeństwie żywności, 38 na bezpieczeństwie i certyfikacji żywności oraz 30 na doradztwie w obszarach wiejskich. Od 1996 r. Wydział prowadzi również studia doktoranckie. Do chwili obecnej podjęły je 193 osoby, z czego 75 ukończyło obronę pracy doktoranckiej. Od 1966 r. na Wydziale działa Studenckie Koło Naukowe Biologów i Hodowców Zwierząt, które zrzesza studentów w 24 sekcjach specjalistycznych. Od 2007 r. funkcjonuje również SKN Ochrony Środowiska w 4 sekcjach specjalistycznych.

Podczas uroczystości po raz pierwszy odbyło się wręczenie statuetki Wybitnego Absolwenta Wydziału. Wyniki pracy kapituły, która zajmowała się oceną złożonych wniosków, przedstawiła jej przewodnicząca, prof. dr hab. Joanna Barłowska, dziekan Wydziału. Statuetkę otrzymali państwo Lidia i Henryk Malcowie, absolwenci kierunku zootechnika, rocznik 1977. Państwo Malcowie od wielu lat współpracują z pracownikami naukowymi Wydziału. Od początku swojej działalności zootechnicznej łączą naukę z biznesem. Stopień doktora nauk rolniczych w zakresie zootechniki uzyskali na Wydziale Zootechnicznym Akademii Rolniczej im. Hugona Kołłątaja w Krakowie w 1984 r. Pani Lidia Malec pracę doktorską pt. „Hodowla i produkcja gęsi w woj. kieleckim oraz kierunki i perspektywa ich rozwoju” wykonała pod kierunkiem profesor Heleny Bączkowskiej. W czasie swojej pracy zawodowej opublikowała kilka prac z zakresu technologii lęgów piskląt. Udziela się dydaktycznie, prowadząc zajęcia terenowe dla studentów zootechniki i weterynarii oraz uczniów Zespołu Szkół Rolniczych w Piaszynie z zakresu hodowli drobiu.

Henryk Malec pracę doktorską pt. „Wpływ kontrolowanej jonizacji powietrza na wyniki wylęgu piskląt kurzych” wykonał pod kierunkiem profesora Tomasza Janowskiego. Po uzyskaniu stopnia doktora cały czas kontynuuje działalność naukowo-badawczą. Stopień doktora habilitowanego w dziedzinie nauk rolniczych, dyscyplinie zootechnika uzyskał na Wydziale Hodowli i Biologii Zwierząt AR im. Hugona Kołłątaja w Krakowie w 2000 r. na podstawie dorobku naukowego i pracy habilitacyjnej pt. „Biologiczna wartość kurzych jaj wylęgowych o różnej zawartości porfiryiny”. Jego łączny dorobek publikacyjny składa się z 68 pozycji, w tym 44 prac oryginalnych, 9 przeglądowych i 15 doniesień na konferencje i zjazdy naukowe. Jest promotorem 2 zakończonych przewodów doktorskich z zakresu chowu i hodowli drobiu przeprowadzonych na naszym Wydziale. Był autorem lub współautorem wraz z prof. Wandą Borzemską i prof. Jerzym Niedziółką 20 ekspertyz zootechniczno-technologicznych procesu inkubacji jaj w zakładach wylęgu drobiu w Polsce. Oboje państwo są członkami „Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego”. Dr hab. Henryk Malec jest również członkiem Rady Programowej „Polskiego Drobiarstwa” i „Przeglądu Hodowlanego”. Otrzymał Odznakę Zasłużony dla Rolnictwa, a także Honorową Odznakę PTZ.

Od 1995 r. wraz córką i zięciem prowadzą własne specjalistyczne gospodarstwo drobiarskie w Dębówce k. Góry Kalwarii. W skład tego gospodarstwa wchodzi: wychowalnia stad reprodukcyjnych kur mięsnych, sektor produkcyjny jaj wylęgowych, zakład wylęgu drobiu, mieszalnia pasz, gabinet weterynaryjny wraz z laboratorium diagnostycznym oraz dział specjalistycznego transportu zwierząt. Na powierzchni 8 tys. m² wychowują rocznie do 18. tygodnia życia około 200 tysięcy kurek i 20 tysięcy kogutków. Produkcja jaj wylęgowych kierunku mięsnego wynosi 15 mln rocznie, a wylęga się ok. 35 mln piskląt. Ponadto państwo Malcowie posiadają gospodarstwo rolne w Falkowie, w powiecie tomaszowskim, o pow. 170 ha, gdzie głównie prowadzona jest uprawa zbóż.

Uroczystość była również okazją do wyróżnienia okolicznościowymi grawertonami osób zasłużonych dla Wydziału, tj. przedstawicieli organów centralnej administracji rządowej i samorządowej (Sławomir Sosnowski, marszałek województwa lubelskiego, dr hab. Przemysław Czarnek, wojewoda lubelski, dr Krzysztof Żuk, prezydent Lublina), prof. dr hab. Zygmunta Litwińczuka – rektora UP w Lublinie i całego kolegium rektorskiego; byłych rektorów Uniwersytetu (prof. dr hab. Józef Nurzyński – rektor w latach 1990–1996, prof. dr hab. dr h. c. multi Zdzisław Targoński – rektor w latach 2002–2008 i prof. dr hab. dr h.c. Marian Wesołowski – rektor 1996–2002, 2008–2016); dziekanów pokrewnych wydziałów – byłych zootechnicznych (prof. dr hab. Wanda Olech-Piasecka, dziekan Wydziału Nauk o Zwierzętach SGGW w Warszawie, prof. dr hab. Urszula Czarnik, dziekan Wydziału Bioinżynierii Zwierząt UWM w Olsztynie, prof. dr hab. Janina Skrzyczyńska, dziekan Wydziału Przyrodniczego UPH w Siedlcach, prof. dr hab. Czesław Klocek, dziekan Wydziału Hodowli i Biologii Zwierząt UR w Krakowie, prof. dr hab. Marek Adamski, dziekan Wydziału Hodowli i Biologii Zwierząt UTP w Bydgoszczy, prof. dr hab. Piotr Ślósarz, dziekan Wydziału Medycyny Weterynaryjnej i Nauk o Zwierzętach UP w Poznaniu, dr hab. Adam Roman, prof. nadzw., dziekan Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt UP we Wrocławiu, dr hab. Arkadiusz Pietruszka, dziekan Wydziału Biotechnologii i Hodowli Zwierząt ZUT w Szczecinie); dyrektorów instytutów naukowych (prof. dr hab. Jacek Skomial, dyr. Instytutu Fizjologii i Żywienia Zwierząt PAN w Jabłonie, prof. dr hab. Jarosław Horbańczuk, dyr. Instytutu Ge-

Prof. prof. Joanna Bartowska i Zygmun Litwińczuk podczas spotkania na Felinie z okazji jubileuszu Wydziału

netyki i Hodowli Zwierząt PAN w Jastrzębcu, prof. dr hab. Maciej Pompa-Roborzyński, dyr. Instytutu Zootechniki – PIB w Krakowie, dr hab. Krzysztof Niemczuk, prof. nadzw., dyr. PIW – PIB w Puławach); dziekanów wydziałów z uczelni (prof. dr hab. Krzysztof Kowalczyk, dziekan Wydziału Agrobiotechnologii, prof. dr hab. Andrzej Wernicki, dziekan Wydziału Medycyny Weterynaryjnej, prof. dr hab. Zenia Michałojć, dziekan Wydziału Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu, prof. dr hab. Andrzej Marcuk, dziekan Wydziału Inżynierii Produkcji, prof. dr hab. Izabella Jackowska, dziekan Wydziału Nauk o Żywności i Biotechnologii); byłych dziekanów Wydziału (prof. dr hab. dr h.c. Marian Budzyński (1987–1990), prof. dr hab. Zygmun Litwińczuk (1990–1996), prof. dr hab. Grażyna Jezewska-Witkowska (1996–2002), prof. dr hab. Tomasz M. Gruszecki (2002–2008), prof. dr hab. Eugeniusz R. Grela (2008–2016)); kadry kierowniczej jednostek administracyjnych uczelni (mgr Grażyna Szymczyk, kanclerz UP w Lublinie; mgr Ewa Wąlkowska, kustosz – zastępca kanclerza; mgr inż. Barbara Radko, kier. Działu Spraw Pracowniczych; mgr Izabela Czaja-Banasiak, kier. Centrum Nauki, mgr Iwona Pachcińska, kier. Działu Promocji Uczelni i Wymiany Międzynarodowej). Dziekan prof. dr hab. Joanna Barłowska podziękowała również wszystkim pracownikom Wydziału za ich zaangażowanie i ciężką pracę, składając grawertony na ręce kierowników jednostek organizacyjnych (prof. dr hab. Tomasz M. Gruszecki, dyr. Instytutu Hodowli Zwierząt i Ochrony Bioróżnorodności, prof. dr hab. Grzegorz Zięba, dyr. Instytutu Biologicznych Podstaw Produkcji Zwierzęcej, dr hab. Renata Klebaniuk, prof. nadzw., dyr. Instytu-

tu Żywienia Zwierząt i Bromatologii, prof. dr hab. Anna Litwińczuk, kier. Katedry Towaroznawstwa i Przetwórstwa Surowców Zwierzęcych, prof. dr hab. Leszek Drozd, kier. Katedry Etologii i Dobrostanu Zwierząt, dr hab. Iwona Janczarek, prof. nadzw., kier. Katedry Hodowli i Użytkowania Koni, dr hab. Katarzyna Ognik, prof. nadzw., kier. Katedry Biochemii i Toksykologii, prof. dr hab. Leszek Tymczyna, kier. Katedry Higieny Zwierząt i Zagrożeń Środowiska prof. dr hab. Tomasz Mieczan, kier. Katedry Hydrobiologii i Ochrony Ekosystemów, prof. dr hab. Jerzy Demetraki-Paleolog, kier. Katedry Zoologii, Ekologii Zwierząt i Łowiectwa), emerytowanym profesorom za istotny wkład w rozwój naukowy, dydaktyczny i organizacyjny Wydziału oraz znaczące zaangażowanie w kształcenie kadry naukowej (prof. dr hab. dr h.c. Czesława Lipecka, prof. dr hab. Jan Matras, prof. dr hab. Wacław Krasucki, prof. dr hab. Kazimierz Kamieniecki, prof. dr hab. Bogusław Makarski, prof. dr hab. Jerzy Truchliński, prof. dr hab. Leon Saba, prof. dr hab. Aleksander Walkiewicz, prof. dr hab. Andrzej Stasiak, dr hab. Ryszard Kolstrung) oraz paniom pracującym w dziekanacie, na ręce mgr Urszuli Polak – kierownik dziekanatu.

Jubileusz był również okazją do wspomnień i refleksji nad minionym czasem, stąd dalsza uroczystość przebiegała podczas spotkań w instytutach i katedrach Wydziału. Spotkanie towarzyskie po latach pracowników i absolwentów odbyło się w dworku ziemiańskim w Felinie. Należy podkreślić, iż uroczysta oprawa święta Wydziału nie byłaby możliwa bez sponsorów, którym byli: Krajowa Rada Drobiarstwa – Izba Gospodarcza, Dział Hodowli i Oceny Drobiu; Polski Związek Hodowców Zwierząt Futerkowych; Zakład Wylęgowo Drobiarski Malec; Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Krasnymstawie; BIOMIN Polska sp. z o.o.; Bentley Systems Polska sp. z o.o.; Trouw Nutrition Polska sp. z o.o.; JHJ Nowa Wieś; Spółdzielnia Mleczarska w Rykach; Spółdzielcza Mleczarnia „Spomlek” w Radzynie Podlaskim; Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Bychawie, Spółdzielnia Mleczarska „Bieluch” w Chełmie; Spółdzielnia Pszczelarska „Apis” w Lublinie; Piekarnia Emark s.c., Stara Wieś; Piekarnia Grela, Mełgiew; Zakład Mięsny „Jasiołka”; Zakład Przetwórstwa Mięsnego „Ryjek”, Nasutów; Gospodarstwo Rybackie „Pstrąg Pustelna” w Opolu Lubelskim i Stella Pack SA, Lubartów.

Jolanta Król

Fot. Maciej Niedziółka

Wydział Biologii, Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki

DYPLOMY

W Centrum Kongresowym Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie 24 listopada 2018 r. odbyło się uroczyste wręczenie dyplomów absolwentom studiów pierwszego i drugiego stopnia Wydziału Biologii, Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki, wręczenie dyplomów wyróżniającego się absolwenta oraz nagród i wyróżnień dla najlepszych tegorocznych absolwentów.

Ceremonię prowadziła dziekan Wydziału prof. dr hab. Joanna Barłowska, która powitała władze rektorskie i dziekańskie Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie oraz wszystkich zgromadzonych, szczególnie wyróżniając absolwentów, ich rodziny i przyjaciół. W swoim przemówieniu podkreśliła, że uzyskanie dyplomu kończy pewien etap w życiu człowieka, zachęcając jednocześnie absolwentów do doskonalenia nabytych umiejętności i pogłębiania wiedzy, które zdobyli w trakcie dotychczasowego procesu kształcenia.

Pani dziekan zaznaczyła, że absolwenci otrzymują dyplom w roku jubileuszu 65-lecia Wydziału, który ma wieloletnie tradycje akademickie, a od początku jego istnienia wypromowanych zostało niemal 15 tys. absolwentów. Zachęcała jednocześnie do pamięci o *Alma Mater*, której drzwi dla absolwentów pozostaną otwarte na zawsze.

Prof. dr hab. Joanna Barłowska zwróciła uwagę na wysoki poziom kształcenia na Wydziale, potwierdzony certyfikatem jakości kształcenia wydanym przez Polską Komisję Akredytacyjną. Obecnie taki certyfikat uzyskało 8 ocenionych kierunków studiów spośród 11 realizowanych na Wydziale.

Znaczące wydarzenie w życiu Wydziału zostało uhonorowane obecnością i wystąpieniem rektora Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie – prof. dr hab. dr. h.c. multi Zygmunta Litwińczuka, który w ujmujących słowach zwrócił się do bohaterów uroczystości i ich rodzin. Gratulując rodzicom absolwentów, podziękował im za trud włożony w godne wychowanie młodzieży.

Kolejnym punktem ceremonii było wręczenie przez dziekan Joannę Barłowską dyplomów ukończenia studiów absolwentom

siedmiu kierunków studiów: zootechniki, ochrony środowiska, biologii, hipologii i jeździectwa, bezpieczeństwa i higieny pracy, bezpieczeństwa i certyfikacji żywności, behawiorystyki zwierząt oraz doradztwa i rozwoju obszarów wiejskich.

Dyplomy wyróżniającego się absolwenta Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie otrzymali: mgr inż. Zuzanna Stefania Całyniuk (kierunek zootechnika – studia stacjonarne II stopnia); mgr inż. Katarzyna Piecek (kierunek ochrona środowiska – studia stacjonarne II stopnia); mgr inż. Paweł Sokalski (kierunek ochrona środowiska – studia niestacjonarne II stopnia); mgr Mateusz Mirosław Chmielowski, mgr Adrianna Olga Rafalska, mgr Monika Stempniak (kierunek biologia – studia stacjonarne II stopnia); mgr inż. Agata Jaśkowiec, mgr inż. Magdalena Tyburczy, mgr inż. Ewa Monika Typiak (kierunek bezpieczeństwo i higiena pracy – studia stacjonarne II stopnia); mgr inż. Aneta Śmiech, mgr inż. Jolanta Janusz (kierunek bezpieczeństwo i certyfikacja żywności – studia stacjonarne II stopnia); mgr inż. Alicja Dwiduch, mgr inż. Dorota Biernat (kierunek bezpieczeństwo i certyfikacja żywności – studia niestacjonarne II stopnia); mgr inż. Katarzyna Dziki-Michalska, mgr inż. Joanna Edyta Kapustka, mgr inż. Katarzyna Maria Kubica, mgr inż. Dagmara Ma-

ria Han, mgr inż. Katarzyna Kępka, mgr inż. Marta Jurczyk, mgr inż. Weronika Anna Wojtan, mgr inż. Katarzyna Anna Wilusz, mgr inż. Kinga Kluz, mgr inż. Karolina Klujewska, mgr inż. Angelina Maria Orzeł, mgr inż. Ida Elżbieta Piotrowska, mgr inż. Magdalena Gajda, mgr inż. Justyna Janina Rawska (kierunek behawiorystyka zwierząt – studia stacjonarne II stopnia); mgr inż. Anna Gorzkowska, mgr inż. Sabina Kalbarczyk (kierunek behawiorystyka zwierząt – studia niestacjonarne I stopnia); mgr inż. Agnieszka Hetman, mgr inż. Justyna Pawłowska (kierunek doradztwo w obszarach wiejskich – studia stacjonarne II stopnia).

Honorową Odznakę Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie z rąk Jego Magnificencji otrzymali: mgr inż. Zuzanna Stefania Całyńnik (kierunek zootechnika – studia stacjonarne II stopnia); mgr inż. Katarzyna Piecek (kierunek ochrona środowiska – studia stacjonarne II stopnia); mgr Mateusz Mirosław Chmielowski, mgr Adrianna Olga Rafalska (kierunek biologia – studia stacjonarne II stopnia); mgr inż. Agata Jaśkowiec (kierunek bezpieczeństwo i higiena pracy – studia stacjonarne II stopnia); mgr inż. Aneta Śmiech (kierunek bezpieczeństwo i certyfikacja studia stacjonarne II stopnia); mgr inż. Alicja Dziduch (kierunek bezpieczeństwo i certyfikacja żywności – studia niestacjonarne II stopnia); mgr inż. Katarzyna Dziki-Michalska, mgr inż. Katarzyna Maria Kubica, mgr inż. Dagmara Maria Han, mgr inż. Katarzyna Kępka, mgr inż. Marta Jurczyk, mgr inż. Weronika Anna Wojtan, mgr inż. Katarzyna Anna Wilusz, mgr inż. Kinga Kluz, mgr inż. Karolina Klujewska, mgr inż. Angelina Maria Orzeł, mgr inż. Ida Elżbieta Piotrowska (kierunek behawiorystyka zwierząt – studia stacjonarne II stopnia); mgr inż. Paweł Sokalski (kierunek ochrona środowiska – studia niestacjonarne II stopnia).

Nagrody książkowe za bardzo dobre wyniki w nauce od prorektor ds. studenckich i dydaktyki prof. dr hab. Haliny Buczkowskiej oraz dziekan prof. dr hab. Joanny Barłowskiej otrzymali: mgr inż. Zuzanna Stefania Całyńnik, mgr Mateusz Mirosław Chmielowski, mgr inż. Katarzyna Dziki-Michalska, mgr inż. Agnieszka Hetman, mgr inż. Agata Jaśkowiec, mgr inż. Adrianna Anna Paszkowska, mgr inż. Katarzyna Piecek oraz mgr inż. Aneta Śmiech.

Nagrodami za wyróżniającą się pracę dyplomową zostali uhonorowani: mgr inż. Dominika Jaroń (kierunek zootechnika – studia stacjonarne II stopnia); lic. Marta Agnieszka Mazurek, lic. Patrycja Elżbieta Szantyka, lic. Maciej Sylwester Bryś (kierunek biologia

– studia stacjonarne I stopnia); mgr Nicole Gryszyk, mgr Eliza Moskal, mgr Dominika Grażyna Malarczyk, mgr Stefano Gandini (kierunek biologia – studia stacjonarne II stopnia); mgr inż. Marcin Bieleśza, mgr inż. Patrycja Flis, mgr inż. Agata Jaśkowiec, mgr inż. Mariusz Woliński (kierunek bezpieczeństwo i higiena pracy – studia stacjonarne II stopnia); inż. Kamil Marcin Mucha, inż. Michał Sak (kierunek bezpieczeństwo i higiena pracy – studia niestacjonarne I stopnia); mgr inż. Katarzyna Dziki-Michalska, mgr inż. Dagmara Maria Han, mgr inż. Katarzyna Kępka, mgr inż. Agnieszka Marta Duszyńska (kierunek behawiorystyka zwierząt – studia stacjonarne II stopnia); mgr inż. Adrianna Anna Paszkowska (kierunek hipologia i jeździectwo – studia stacjonarne II stopnia); mgr inż. Agnieszka Górko, mgr inż. Dominika Gmitter, mgr inż. Jolanta Janusz, mgr inż. Aleksandra Pawlak, mgr inż. Aneta Śmiech, mgr inż. Marzena Maria Wieczorek, mgr inż. Beata Szelepusta, mgr inż. Justyna Wróblewska, mgr inż. Aneta Steć, mgr inż. Magdalena Ewelina Stobiecka, mgr inż. Sylwia Paprocka (kierunek bezpieczeństwo i certyfikacja żywności – studia stacjonarne II stopnia); mgr inż. Alicja Dziduch (kierunek bezpieczeństwo i certyfikacja żywności – studia niestacjonarne II stopnia); mgr inż. Katarzyna Krawczyk, mgr inż. Justyna Agata Bator, mgr inż. Justyna Pawłowska (kierunek doradztwo w obszarach wiejskich – studia stacjonarne II stopnia); mgr inż. Monika Kraszewska (kierunek ochrona środowiska – studia niestacjonarne II stopnia).

Dyplomy za wyróżniającą się pracę w Studenckim Kole Naukowym Ochrony Środowiska z rąk opiekuna naukowego prof. dr hab. Bożeny Nowakowicz-Dębek, odebrali absolwenci: mgr Monika Stempniak, mgr Marta Maciejewska, mgr inż. Magdalena Stobiecka oraz inż. Michał Sak. Dyplomy za wyróżniającą się pracę w sekcjach Studenckiego Koła Naukowego Biologów i Hodowców Zwierząt wręczył opiekun naukowy koła dr hab. Witold Chabuz, prof. UP. Dyplomy otrzymali absolwenci: mgr inż. Katarzyna Karolina Więsyk, mgr inż. Emil Sylwester Mróz, mgr inż. Mateusz Karol Nurzyński, mgr inż. Mateusz Selwestrowicz, mgr inż. Krystian Sylwester Rokosz, mgr inż. Mateusz Łuczkiwicz, mgr inż. Patrycja Anna Kurlej, mgr inż. Sylwia Paprocka, mgr inż. Damian Andrzej Kapusta, mgr inż. Anna Garbacz, mgr inż. Mateusz Tomas, mgr inż. Anna Kabacińska, mgr inż. Wioletta Zańko, mgr inż. Natalia Draganek, mgr inż. Agnieszka Marta Duszyńska,

mgr inż. Dagmara Maria Han, mgr inż. Monika Anna Przybysz, mgr inż. Joanna Trybała, mgr inż. Justyna Wróblewska, mgr inż. Joanna Agnieszka Kwiatkowska, mgr inż. Izabela Weronika Wojtysiak, mgr inż. Anna Piętocha, mgr inż. Agnieszka Żelazna, mgr inż. Beata Ciupak, mgr inż. Jakub Albert Chodacznik, mgr inż. Zuzanna Stefania Całyniuk.

Dyplomy za wyróżniającą się działalność w Wydziałowej Radzie Samorządu Studenckiego przyznane przez Prorektor Halinę Buczkowską na wniosek Uczelnianej Rady Samorządu Studenckiego otrzymali mgr inż. Zuzanna Stefania Całyniuk, mgr inż. Sylwia Paprocka oraz mgr inż. Damian Andrzej Kapusta.

Po wręczeniu dyplomów, nagród i wyróżnień w imieniu absolwentów głos zabrała mgr

inż. Zuzanna Stefania Całyniuk, która podzieliła się swoimi spostrzeżeniami związanymi z ukończeniem studiów, jak również podziękowała władzom uczelni, Wydziału i nauczycielom akademickim za trud włożony w wykształcenie i wychowanie absolwentów.

Na zakończenie uroczystości dziekan Wydziału, w imieniu swoim, kolegium dziekańskiego, wszystkich pracowników Wydziału Biologii Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki, złożyła absolwentom życzenia dalszych sukcesów.

Ceremonię zamknęło wysłuchanie tradycyjnej, uroczystej studenckiej pieśni *Gaudeamus igitur*.

Brygida Ślaska

Fot. Maciej Niedziółka

Wydział Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu

DYPLOMY

W Centrum Kongresowym 24 listopada 2018 r. odbyło się uroczyste wręczenie dyplomów absolwentom kierunków studiów prowadzonych na Wydziale Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu (ogrodnictwo, architektura krajobrazu, ochrona roślin i kontrola fitosanitarna, zielarstwo i terapie roślinne oraz hortiterapia).

Spotkanie rozpoczęło się powitaniem gości przez dziekana Wydziału Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu, natomiast w imieniu JM Rektora prof. dr. hab. Zygmunta Litwińczuka, zgromadzonych powitała prorektor ds. studenckich dydaktyki.

Następnie pani prorektor ds. studenckich i dydaktyki wręczyła Honorowe Odznaki Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie oraz dyplomy wyróżniającego się absolwenta.

Honorowe odznaki otrzymali: inż. Katarzyna Kinga Tchórzewska, mgr inż. Maciej Krzysztof Cybulak, mgr inż. Karolina Mielniczuk, mgr inż. Agnieszka Zaborska, mgr inż. architekt krajobrazu Anna Pękała, mgr inż. architekt krajobrazu Aleksandra Czajka, mgr inż. architekt krajobrazu Żaneta Bilaska, mgr inż. architekt krajobrazu Monika Katarzyna Kowalczyk, mgr inż. architekt krajobrazu Klaudia Katarzyna Wojtachnio, mgr inż. architekt krajobrazu Maja Karolina Rojek, mgr inż. Katarzyna Juda, mgr inż. Sylwia Gołda, mgr inż. Anna Maria Kot, mgr inż. Anna Ma-

ria Czyżewska, mgr inż. Karolina Dominika Tymoszek.

Dyplom wyróżniającego się absolwenta otrzymali: inż. Katarzyna Kinga Tchórzewska, mgr inż. Maciej Krzysztof Cybulak, mgr inż. Karolina Mielniczuk, mgr inż. Agnieszka Zaborska, mgr inż. architekt krajobrazu Anna Pękała, mgr inż. architekt krajobrazu Aleksandra Czajka, mgr inż. architekt krajobrazu Żaneta Bilaska, mgr inż. architekt krajobrazu Jagoda Oleszczuk, mgr inż. architekt krajobrazu Monika Katarzyna Kowalczyk, mgr inż. architekt krajobrazu Klaudia Katarzyna Wojtachnio, mgr inż. architekt krajobrazu Maja Karo-

Prorektor Halina Buczkowska wręcza Honorowe Odznaki UP

lina Rojek, mgr inż. Aleksandra Pańczyk, mgr inż. Justyna Marta Bekier, mgr inż. Bartłomiej Byczkiewicz, mgr inż. Katarzyna Juda, mgr inż. Sylwia Gołda, mgr inż. Anna Maria Kot, mgr inż. Anna Maria Czyżewska, mgr inż. Karolina Dominika Tymoszuć.

Nagrody książkowe otrzymali: mgr inż. Sylwia Żuk, mgr inż. architekt krajobrazu Izabela Zarzycka, mgr inż. Jan Aleksander Zdulski.

Dyplomy za wyróżniającą się pracę dyplomową z rąk prorektor ds. studenckich i dydaktyki, prof. dr hab. Haliny Buczkowskiej, oraz dziekan Wydziału, prof. dr hab. Zeni Michałojć, otrzymali: mgr inż. Andrzej Kaślikowski, mgr inż. Norbert Piotr Rojek (kierunek ogrodnictwo – studia stacjonarne II stopnia); mgr inż. architekt krajobrazu Monika Katarzyna Kowalczyk, mgr inż. architekt krajobrazu Agnieszka Urszula Lech, mgr inż. architekt krajobrazu Jagoda Oleszczuk, mgr inż. architekt krajobrazu Klaudia Katarzyna Wojtachnio (kierunek architektura krajobrazu – studia stacjonarne II stopnia); mgr inż. Katarzyna Gałat, mgr inż. Aleksandra Pańczyk, mgr inż. Patrycja Maria Stępniać, mgr inż. Michał Wereski (kierunek ochrona roślin i kontrola fitosanitarna – studia stacjonarne II stopnia); mgr inż. Justyna Marta Bekier, mgr inż. Anna Maria Kot, mgr inż. Sylwia Aneta Majewska, mgr inż. Karolina Dominika Tymoszuć (kierunek zielarstwo i terapie roślinne – studia stacjonarne II stopnia); mgr inż. Jagoda Karolina Cywka, mgr inż. Anna Maria Kot, mgr inż. Karolina Dominika Tymoszuć (kierunek hortiterapia – studia stacjonarne II stopnia).

Dyplomy za działalność w studenckich kołach naukowych otrzymali studenci, którzy

wykazywali szczególną aktywność w Studenckim Kole Naukowym Ogrodników: mgr inż. Tomasz Chmurski, mgr inż. Alona Khusnutdinova, mgr inż. Karolina Tymoszuć, mgr inż. Jan Aleksander Zdulski; Studenckim Kole Naukowym Ochrony Roślin „SKOR”: mgr inż. Karolina Izabela Cieśla, mgr inż. Aleksandra Pańczyk; Studenckim Kole Naukowym Biologów: mgr inż. Karolina Dominika Tymoszuć, mgr inż. Jan Aleksander Zdulski.

Nagrody za wyróżniającą się działalność na rzecz Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie oraz Wydziału Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu otrzymali: mgr inż. architekt krajobrazu Aleksandra Czajka, mgr inż. Maciej Krzysztof Cybulak, mgr inż. Karolina Dominika Tymoszuć.

W trakcie uroczystości wykład „Barwy i zapachy roślin” wygłosiła dr hab. Katarzyna Dzida.

W imieniu absolwentów mgr inż. Jan Zdulski złożył podziękowania władzom uczelni, kolegium dziekańskiemu, nauczycielom oraz pracownikom administracji za trud włożony w organizację procesu nauczania oraz przekazywanie wiedzy.

Na zakończenie pani dziekan pogratulowała wszystkim absolwentom, życząc, aby uzyskane otrzymane dyplomy otworzyły im drogę do uzyskania satysfakcjonującej pracy, życzyła im również powodzenia w życiu osobistym.

Całość uroczystości zakończyła się hymnem *Gaudeamus igitur*.

Bożena Denisow
Fot. Maciej Niedziółka

Dziekan Zenia Michałojć wręcza dyplomy absolwentom

Oficjalne otwarcie nowej pracowni gastronomicznej

Na Wydziale Nauk o Żywności i Biotechnologii UP w Lublinie 26 października br. odbyło się uroczyste otwarcie nowo powstałej pracowni gastronomicznej. Oficjalnego przecięcia wstęgi dokonali JM Rektor Zygmunt Litwińczuk, dziekan wydziału prof. Izabella Jackowska oraz prodziekan prof. Waldemar Gustaw w obecności zaproszonych gości.

Pracownia gastronomiczna została utworzona przede wszystkim na potrzeby kierunku — gastronomia i sztuka kulinarna, ale korzystają z niej również studenci kierunku dietetyka oraz technologia żywności i żywienia człowieka. Odbywają się w niej ćwiczenia z przedmiotów technologia potraw i napojów, technologia gastronomiczna, etnodietetyka, podstawy technologii gastronomicznej, prowadzone przez pracowników Katedry Technologii Surowców Pochodzenia Roślinnego i Gastronomii.

W głównej części pracowni znajduje się 15 samodzielnych stanowisk roboczych oraz bar z pełnym wyposażeniem. W drugiej części planowane jest uruchomienie kuchni do zajęć pokazowych i specjalizacyjnych. Pracownia wyposażona jest w profesjonalny sprzęt gastronomiczny: piec konwekcyjno-parowy, piekarniki z funkcją pary wodnej, indukcyjne płyty grzewcze, zmywarki do naczyń, chłodziarko-zamrażarkę szokową i wiele innych. Piec konwekcyjno-parowy umożliwia obróbkę cieplną na 7 poziomach jednocześnie, tworzenie i zapisywanie własnych programów z parametrami procesu, a po wykonanej pracy myje się automatycznie bez ingerencji osoby obsługującej. Dzięki tak zaawansowanemu technologicznie wyposażeniu w trakcie zajęć

praktycznych można stosować nowoczesne metody obróbki cieplnej, np. *sous-vide*.

Obecnie prowadzone są działania, które umożliwią wynajmowanie pracowni gastronomicznej w celach komercyjnych. Potencjalnymi klientami będą instytucje szkoleniowe, szkoły gastronomiczne oraz podmioty prowadzące warsztaty i pokazy kulinarne.

Piotr Stanikowski

Katedra Technologii Surowców

Pochodzenia Roślinnego i Gastronomii

Fot. Wojciech Radzki

Człowiek inspiracją nauki

Pod tym hasłem w dniach 15–21 września 2018 r. odbył się XV Lubelski Festiwal Nauki, który jest największym na Lubelszczyźnie cyklicznym wydarzeniem o charakterze naukowo-kulturalnym. Głównym celem Festiwalu jest upowszechnianie nauki, w szczególności wśród dzieci i młodzieży, poprzez udział w projektach z jednej strony prezentujących najnowsze osiągnięcia naukowe i techniczne, z drugiej zaś ukazujących naukę od kuchni, jako źródło inspiracji i klucz do wielkiej przygody.

W organizację tegorocznej, jubileuszowej edycji tego wydarzenia były zaangażowane 42 lubelskie instytucje, w tym uczelnie, instytuty naukowe, muzea, biblioteki i miasto Lublin. Jak co roku bogatą ofertę 131 projektów przygotowali pracownicy i studenci Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie. Uroczysta inauguracja, odbyła się 15 września w Auli Collegium Maius Uniwersytetu Medycznego w Lublinie. Uroczystość rozpoczął występ Akademickiego Chóru Dziecięcego Pueri Nostri pod dyktando dr hab. Moniki Mielko-Remiszewskiej. Nowością przygotowaną na inaugurację XV LFN były wspólne przedsięwzięcia głównych współorganizatorów – Uniwersytetu Medycznego w Lublinie, Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, Uniwersytetu Przyrodniczego oraz Politechniki Lubelskiej: film o nauce na lubelskich uczelniach oraz debata.

Sceny do filmu z naszej uczelni były kręcone w Gospodarstwie Doświadczalnym Felin, Ośrodku Hipicznym Katedry Hodowli i Użytkowania Koni, Innowacyjnym Centrum Patologii i Terapii Zwierząt oraz Pracowni Gastronomicznej.

W debacie „O inspiracji w nauce” UP w Lublinie reprezentowała prof. Renata Urban-Chmiel z Wydziału Medycyny Wete-

rynaryjnej, która w rozmowie z red. Józefem Szopińskim opowiadała m.in. o swojej pasji poznawania, gdzie poszukuje pomysłów i inspiracji do nowych badań oraz jakie są jej ulubione sposoby na odpoczynek od pracy naukowej.

Otwarcia XV Lubelskiego Festiwalu Nauki dokonał prof. Dariusz Matosiuk, prorektor ds. nauki UM w Lublinie – uczelni pełniącej funkcję głównego organizatora tegorocznej edycji Festiwalu.

Zgodnie z formułą LFN następnego dnia, w niedzielę, w godzinach 11–17 na placu Teatralnym, przed Centrum Spotkania Kultur, odbył się Lubelski Piknik Naukowy.

Celem projektu „Różnorodność biologiczna na przykładzie roślin zbożowych”, przygotowanego przez dr Anetę Kramkę, było przedstawienie różnorodności biologicznej roślin zbożowych na przykładzie budowy kłosów pszenżyta i pszenicy twardej.

Autorzy projektów „Ciekawa fizyka” oraz „Odnawialne źródła energii dostępne w naturze” (dr Grzegorz Czernel, dr Arkadiusz Matwijczuk) zaprezentowali ciekawe eksperymenty z różnych dziedzin fizyki, dzięki którym zwiedzający mogli lepiej zrozumieć zjawiska zachodzące w przyrodzie, oraz przybliżyli zastosowanie m.in. baterii fotoelektrycznej, ogniwa termoelektrycznego i silnika cieplnego do produkcji energii elektrycznej i mechanicznej.

W czasie prezentacji „Technologia druku 3D” (dr hab. Jacek Kapica) można było zapoznać się z pracą drukarki przestrzennej, oprogramowaniem służącym do tworzenia modeli trójwymiarowych oraz z przykładowymi modelami utworzonymi z wykorzystaniem drukarki 3D.

W ramach projektu „Zdrowiej, młodziej, piękniej. Kosmetyki naturalne!”, którym kierowała dr Agata Blicharz-Kania, zaprezentowano kosmetyki stworzone wyłącznie z naturalnych surowców, m.in. peeling do ciała na bazie kawy i oleju z orzecha laskowego, maseczki z miodu oraz oleje z nasion czarnuszki, lnu, słonecznika i pestek dyni.

W ramach projektu „Kolorowy warzywno-ziołowy zawrót głowy” (dr Magdalena Walasek) przedstawiono znane oraz mniej znane warzywa i zioła. Odwiedzający stoisko mieli możliwość spróbowania świeżo przygotowanych koktajli warzywno-ziołowych.

Fot. Magdalena Walasek

W projekcie „Kule, kulki i kuleczki – bukietowe inspiracje” (dr Karolina Pitura) uczestnicy samodzielnie wykonywali nowoczesne kompozycje kwiatowe, poznając technikę układania kwiatów, a projekt „Makrama – wiszący kwietnik” (mgr Magdalena Błaziak) polegał na aranżacji wiszącego kwietnika. Na warsztaty w ramach tych projektów listy oczekujących tworzyły się na długo przed ich rozpoczęciem.

Realizatorzy projektu „Owocowa pasja” (dr Iwona Szot) zaprezentowali owoce gatunków popularnie uprawianych w Polsce, a także te mniej znane. Uczestnicy mieli możliwość degustacji świeżych owoców oraz ciekawych przetworów, takich jak kiszony dereń imitujący oliwki śródziemnomorskie czy pestil, będący przysmakiem kuchni tureckiej.

W czasie pokazu „Zdrowa roślina – zdrowy człowiek” (dr hab. Elżbieta Mielniczuk) zaprezentowano kolonie różnych gatunków grzybów i ich struktury morfologiczne obserwowane w świetle mikroskopu oraz materiał zielnikowy z objawami chorób roślin.

W ramach stoiska „Biotechnologia – nauka przyszłości”, przygotowanego przez SKN Biotechnologów „Biom” pod kierunkiem mgr. Huberta Szczerby, zaprezentowano magiczne reakcje barwne oraz roślinne kultury *in vitro* hodowane na syntetycznych pożywkach. Odwiedzający mieli możliwość zapoznania się ze sprzętem wykorzystywanym podczas analiz molekularnych kwasów nukleinowych, w tym łańcuchowej reakcji polimerazy (PCR) oraz elektroforetycznego rozdziału DNA.

Członkowie SKN Zarządzania Jakością i Bezpieczeństwem Żywności pod kierunkiem dr Justyny Libery rozszyfrowywali tajniki etykiet produktów spożywczych w ramach projektu „Detektywi żywności – czyli jak czytać etykiety”.

W ramach stoiska „Zboże, z czym to się je?” (dr Anna Wirkijowska) członkowie SKN Technologów Żywności wraz z pracownikami Katedry Surowców Pochodzenia Roślinnego i Gastronomii zaprezentowali bogactwo i szeroki asortyment produktów zbożowych oraz okolicznościowe dekoracje pieczywa.

Pracownicy Biblioteki Głównej UP w Lublinie przygotowali konkursy i warsztaty w ramach projektu „Biblioteka akademicka – otwarta dla wszystkich!” (mgr Adriana Sobczak-Frynas). Na stoisku można było własnoręcznie stworzyć kolorowy notes, zagrać w gry pamięciowo-skojarzeniowe oraz rozwiązać naukową krzyżówkę.

Fot. Ilona Stańczak

Członkowie Zespołu Pieśni i Tańca „Jawor” Uniwersytetu Przyrodniczego w ramach projektu „Kolory Lubelszczyzny” (inż. Tomasz Chmurski) przybliżali mieszkańcom Lublina historię oraz barwy regionalnych strojów ludowych, a odwiedzający chętnie korzystali z możliwości wykonania pamiątkowego zdjęcia z rekwizytami ludowymi.

W obrębie stoisk odbywały się liczne degustacje, quizy i konkursy z nagrodami, a najmłodszy chętnie witali się z misiem Felkiem, który spacerował po terenie pikniku.

Piękna pogoda zachęciła tysiące lublinian do odwiedzenia stoisk piknikowych. Atrakcyjne i różnorodne projekty przygotowane przez pracowników i studentów naszej uczelni cieszyły się ogromnym zainteresowaniem. Koordynatorem tegorocznego Lubelskiego Pikniku Naukowego na naszej uczelni był dr Paweł Michalski z Działu Promocji Uczelni i Wymiany Międzynarodowej. Od poniedziałku 17 września w 65 salach wykładowych i ćwiczeniowych, znajdujących się w 13 obiektach na terenie UP w Lublinie, rozpoczęła się prezentacja 116 projektów festiwalowych, która trwała przez 5 kolejnych dni, do piątku włącznie. O zainteresowaniu propozycjami zgłoszonymi przez naszą uczelnię świadczy aż 3129 rezerwacji miejsc na projekty festiwalowe oraz 39 dodatkowych edycji, zrealizowanych na wniosek uczestników Festiwalu. Łącznie liczba edycji wszystkich projektów wyniosła 264. Projekty były adresowane do odbiorców ze wszystkich grup wiekowych. Największą popularnością cieszył się projekt „Edukacyjne zwiedzanie świata z Misiem Podróżnikiem”, kierowany przez dr Annę Mazurek-Kusiak (150 rezerwacji). Kolejnymi pod względem popularności były „Ale jaja, czyli tajemnice jajecznic...” (dr hab. Justyna Batkowska, 120 rezerwacji) oraz „Poszukiwanie skarbu w bibliotece” (mgr Anna Gawryluk, 116 rezerwacji).

Łączna liczba zgłoszonych projektów poszczególnych wydziałów uczelni była następująca: Wydział Agrobiotechnologii – 19, Wydział Biologii, Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki – 9, Wydział Inżynierii Produkcji – 21, Wydział Medycyny Weterynaryjnej – 17, Wydział Nauk o Żywności i Biotechnologii – 29, Wydział Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu – 21, Biblioteka Główna – 12, jednostki ogólnouczelniane – 3.

Koordinatorem uczelnianym XV LFN była dr hab. Joanna Stadnik, prof. UP z Wydz. Nauk o Żywności i Biotechnologii, a funkcję koordynatorów wydziałowych pełnili: dr hab. Marzena Brodowska (Wydz. Agrobiotechnologii), dr hab. Aneta Strachecka (Wydz. Biologii, Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki), dr hab. Leszek Rydzak (Wydz. Inżynierii Produkcji), dr hab. Witold Kędziński (Wydz. Medycyny Weterynaryjnej), dr hab. Monika Sujka (Wydz. Nauk o Żywności i Biotechnologii), dr Beata Zimowska (Wydz. Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu), mgr Adriana Sobczak-Frynas (Biblioteka Główna UP), mgr Iwona Pachcińska (jednostki ogólnouczelniane).

Na posiedzeniu Senatu UP w Lublinie 26 października 2018 r. JM Rektor Zygmunt Litwińczuk nagroził koordynatorów XV Lubelskiego Festiwalu Nauki, dziękując im za

zaangażowanie i wkład pracy wniesiony w organizację Festiwalu.

Podczas uroczystej gali zakończenia XV Lubelskiego Festiwalu Nauki, która odbyła się 21 września 2018 r. w sali operowej Centrum Spotkania Kultur, dokonano podsumowania tegorocznej, jubileuszowej edycji LFN i wręczono podziękowania osobom reprezentującym głównych współorganizatorów oraz koordynatorom uczelnianym. Zabierając głos, prorektor Zbigniew Grądzki pogratulował organizatorom tegorocznej edycji oraz podziękował kierownikom i wykonawcom projektów z naszej uczelni.

Zgodnie z tradycją podczas tej uroczystości odbyło się przekazanie kryształowej statuetki symbolizującej Lubelski Festiwal Nauki na ręce prof. Anny Halickiej, prorektora Politechniki Lubelskiej – uczelni, która będzie pełniła funkcję głównego organizatora przyszłorocznej, XVI edycji LFN. Galę poprowadzili Poławiacze Pereł Improv Teatr, na scenie wystąpił i zaśpiewał Łukasz Jemioła.

Wszystkim osobom zaangażowanym w organizację XV edycji LFN, które dołożyły starań, aby projekty były najlepszą wizytówką naszej uczelni i by spełniły oczekiwania uczestników, składam serdeczne podziękowania.

*Joanna Stadnik
uczelniany koordynator XV LFN*

Ecological and Environmental Engineering

W dniach 26–29 czerwca 2018 r. odbyła się I Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Ecological and Environmental Engineering”.

Konferencja była współorganizowana przez: UP w Lublinie, UR w Krakowie, Polit. Gdańską, UP w Poznaniu, UP we Wrocławiu, SGGW w Warszawie, Polytechnic Institute of Beja z Portugalii, Ojcowski Park Narodowy oraz Polskie Towarzystwo Inżynierii Ekologicznej Oddział w Lublinie.

Po uroczystej ceremonii otwarcia odbyła się sesja plenarna, podczas której przedstawiciele ośrodków naukowych z Portugalii, Włoch i Polski zaprezentowali referaty związane z głównymi tematami konferencji: gospodarki wodnej i wodno-ściekowej, odnawialnych źródeł energii, zmian klimatu oraz ochrony i kształtowania środowiska. Nastę-

nie podczas dwu dni obrad omawiano zagadnienia dotyczące ekologii i inżynierii środowiska, najnowsze rozwiązania z tego zakresu wypracowane w różnych krajach oraz możliwości zastosowania ich w praktyce. W sumie podczas konferencji wygłoszono 36 referatów oraz zaprezentowano 112 posterów. Liczna frekwencja uczestników, w tym wielu przedstawicieli instytucji zagranicznych, umożliwiła wymianę wiedzy, doświadczeń i wyników badań pomiędzy naukowcami z całego świata, przedstawicielami jednostek rządowych i samorządowych oraz przedsiębiorcami, a także zaprezentowanie rozwiązań naukowych, które mogłyby zostać zaadaptowane w gospodarce krajowej i zagranicznej. Wymiana doświadczeń i dobrych praktyk między uczestnikami konferencji może być szczególnie istotna dla celów naukowo-dydaktycznych i ogólnogo-

spodarczych, zaś informacje dotyczące inicjatyw legislacyjnych podejmowanych w różnych krajach były interesujące zwłaszcza dla przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego, które mogą wykorzystywać wyniki badań do ochrony i poprawy stanu środowiska przyrodniczego. Wyniki badań i wdrożeń prezentowane na konferencji mogą być implementowane w gospodarce, przyczyniając się do zrównoważonego rozwoju różnych obszarów, przy jednoczesnym zachowaniu ładu przestrzennego oraz efektywnego gospodarowania zasobami przyrody. Na zakończenie trzeciego dnia konferencji jej uczestnicy zapoznali się z architekturą i zabytkami Krakowa. W ramach sesji terenowej zwiedzano Zamek Królewski na Wawelu, Planty, Rynek Główny oraz Sukiennice.

W czwartym dniu konferencji odbyła się sesja terenowa, podczas której przybliżono problematykę ochrony środowiska przyrodniczego na terenie Ojcowskiego Parku Narodowego. W ramach sesji terenowej pod przewodnictwem pracownika OPN Alicji Fiszer zwiedzono ścieżkę turystyczną, na trasie której uczestnicy konferencji zobaczyli Grotę Łokietka, Bramę Krakowską, muzeum Ojcowskiego Parku Narodowego oraz Zamek w Pieskowej Skale. Podczas sesji terenowej uczestnicy konferencji zapoznali się również z działaniami OPN w zakresie ochrony przyrody żywej i nieożywionej.

W konferencji uczestniczyło 130 osób, w tym 40 osób z zagranicznych ośrodków akademickich z 14 krajów (z Portugalii, Ukrainy, Litwy, Estonii, Gruzji, Niemiec, Rosji, Kamerunu, Norwegii, Chin, Włoch, Czech, Brazylii i Bangladeszu) oraz 90 osób z różnych ośrodków naukowych z Polski (z Lublina, Krakowa, Gdańska, Poznania, Wrocławia, Warszawy,

Opola, Kielc, Białegostoku i Częstochowy), zajmujących się zagadnieniami z zakresu szeroko pojętej ekologii i inżynierii środowiska. W konferencji uczestniczyli również przedstawiciele jednostek samorządowych z woj. małopolskiego, Ojcowskiego Parku Narodowego oraz Polskiego Towarzystwa Inżynierii Ekologicznej Oddziału w Lublinie. Wsparcia w organizacji konferencji udzielili: Spółdzielnia Pracy Muszynianka z Krynicy Zdrój, Chocholowskie Termy z Chocholowa oraz Rozlewnia Wód Mineralnych Sopol z Muszyny. Natomiast firma Studiotech – Audiovisual Engineering z Warszawy przeprowadziła transmisję internetową *on-line* podczas sesji plenarnej.

Prace naukowe zaprezentowane podczas konferencji są sukcesywnie publikowane w czasopismach, takich jak: *Ecological Engineering*, *Archives of Environmental Protection*; *Journal of Ecological Engineering*, *Acta Scientiarum Polonorum – Formatio Circumietus*, *Journal of Water and Land Development*, jak również jako materiały konferencyjne indeksowane w bazie *Web of Conferences (E3S)*. Koszt publikacji prac zostanie pokryty ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach programu działań upowszechniających naukę (nr umowy 783/P-DUN/2018) z projektu „Organizacja I Międzynarodowej Konferencji Naukowej pt. *Ecological and Environmental Engineering, Kraków 26–29 czerwca 2018 r.*” Publikacja artykułów i komunikatów konferencyjnych pozwoli na utrwalenie przekazu informacji pomiędzy uczestnikami konferencji a otoczeniem społeczno-gospodarczym i nawiązywanie kontaktów nie tylko podczas konferencji, ale także po jej zakończeniu.

*Krzysztof Józwiakowski, Alina Kowalczyk-Juško,
Piotr Bugajski, Karolina Kurek, Patrycja Pochwatka*

Fot. Michał Marzec

Ochrona środowiska w geodezji i gospodarce przestrzennej

W dniach 17–19 października 2018 r. w Lublinie i na Roztoczu odbyła się IV konferencja naukowo-techniczna pt. „Nowe kierunki badań w ochronie i kształtowaniu środowiska oraz w geodezji i gospodarce przestrzennej”. Honorowy patronat nad konferencją objęli rektorzy: Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie – prof. dr hab. Zygmunt Litwińczuk – oraz Uniwersytetu Rolniczego im. Hugona Kołłątaja w Krakowie – prof. dr hab. inż. Włodzimierz Sady.

Organizatorami konferencji były: Katedra Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji z UP w Lublinie oraz cztery studenckie koła naukowe z UP w Lublinie: SKN Gospodarki Wodno-Ściekowej, Geodezyjne Koło Naukowe „Equator”, SKN Gospodarki Przestrzennej, SKN Leśników, jak również Katedra Inżynierii Sanitarnej i Gospodarki Wodnej z UR w Krakowie, Roztoczański Park Narodowy, Polskie Towarzystwo Hydrobiologiczne oraz Polskie Towarzystwo Inżynierii Ekologicznej – Oddział w Lublinie.

Podczas obrad omawiano zagadnienia dotyczące: ochrony i kształtowania krajobrazu; gospodarowania wodą w środowisku przyrodniczym; degradacji, ochrony i rekultywacji gleb oraz wód powierzchniowych i podziemnych; infrastruktury technicznej obszarów wiejskich; innowacyjnych technologii stosowa-

wanych w inżynierii środowiska i gospodarce przestrzennej; innowacyjnych technik i technologii pomiarowych stosowanych w geodezji; geodezyjnego urządzenia przestrzeni wiejskiej; rozwoju systemów katastralnych i gospodarki nieruchomościami; przetwarzania danych przestrzennych i geowizualizacji; współczesnych wyzwań badawczych w gospodarce przestrzennej oraz aktualnych problemów i wyzwań w leśnictwie i gospodarce leśnej.

Pierwszego dnia konferencji odbyła się sesja plenarna i posterowa na Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie, w Centrum Innowacyjno-Wdrożeniowym Nowych Technik i Technologii w Inżynierii Rolniczej. Przeprowadzono trzy sesje naukowe: 1) ekoenergetyka, 2) geodezja i gospodarka przestrzenna, 3) ochrona i kształtowanie środowiska. Podczas sesji naukowych pierwszego dnia wygłoszono 15 referatów oraz zaprezentowano 30 posterów.

W drugim dniu konferencji, która odbywała się w Zwierzyńcu i na terenie Roztoczańskiego Parku Narodowego, przeprowadzono jedną sesję referatową z zakresu ochrony i kształtowania środowiska, na której wygłoszono 5 referatów, jak również odbyły się dwie sesje terenowe. W ramach I sesji terenowej zwiedzano muzeum RPN oraz zaprezen-

wano rozwiązania technologiczne dotyczące gospodarki wodno-ściekowej na terenie RPN (instalacja do zagospodarowania wód opadowych, hydrofitowa oczyszczalnia ścieków), które przyczyniają się do ochrony środowiska. Podczas II sesji terenowej jedna grupa uczestników konferencji wzięła udział w wycieczce rowerowej na Floriankę, a druga grupa odbyła wycieczkę pieszą na Bukową Górę.

Trzeciego dnia konferencji odbyła się III sesja terenowa, podczas której zapoznano się z infrastrukturą turystyczną Zamościa.

W konferencji uczestniczyło 78 osób z różnych ośrodków akademickich z terenu całej Polski oraz ze Lwowa (Ukraina), zajmujących się zagadnieniami dotyczącymi nowych kierunków badań w ochronie i kształtowaniu środowiska oraz w geodezji i gospodarce przestrzennej.

Podczas konferencji referaty oraz postery zaprezentowali przedstawiciele Politechniki Lwowskiej, UR im. Hugona Kołłątaja w Krakowie, AGH w Krakowie, UP we Wrocławiu, UP w Poznaniu, SGGW w Warszawie, Instytutu Technologiczno-Przyrodniczego w Falentach, Politechniki Białostockiej, jak również UP w Lublinie. W konferencji uczestniczyli także przedstawiciele Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie oraz Polskiego Towarzystwa Hydrobiologicznego.

Prace naukowe zaprezentowane podczas konferencji zostaną opublikowane w czasopi-

smach, takich jak Journal of Water and Land Development, Woda – Środowisko – Obszary Wiejskie, Journal of Ecological Engineering, Inżynieria Ekologiczna, Acta Scientiarum Polonorum – Formatio Circumiectus.

*Krzysztof Józwiakowski, Alina Kowalczyk-Juško,
Piotr Bugajski, Andrzej Mazur i Patrycja Pochwatka
Fot. Michał Marzec, Weronika Kusek*

Wyzwania zootechniki

W dniach 19–21 września 2018 r. na terenie Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie odbył się LXXXIII Krajowy Zjazd Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego „Wyzwania zootechniki w warunkach rolnictwa zrównoważonego”.

W tym roku Zjazd, który został zorganizowany przez Lubelski Oddział PTZ wraz z Wydziałem Biologii, Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki UP w Lublinie, otrzymał status konferencji międzynarodowej. Wydarzenie zgromadziło ponad 200 uczestników i zaproszonych gości.

W pierwszym dniu Zjazdu zaprezentowano cykl referatów plenarnych, odbyły się również Obrady Okrągłego stołu oraz Sesja Młodych Naukowców. Referaty zaprezentowali: prof. dr hab. Jędrzej Krupiński z Instytutu Zootech-

niki PIB w Balicach („Ochrona zasobów genetycznych zwierząt w warunkach zrównoważonego rozwoju”), prof. dr hab. Tadeusz Kaleta z SGGW w Warszawie („Problemy cywilizacyjnych zwierząt”), prof. dr hab. Joanna Barłowska z Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie („Trendy w produkcji żywności”) oraz dr Jacek Janiszewski z Wyższej Szkoły Bankowej w Toruniu („Ekologia wyzwaniem polskiej wsi nowego tysiąclecia”).

Prof. Jędrzej Krupiński wskazał na problem marginalizacji rodzimych ras zwierząt, mimo

Obrady w Sekcji Chowu i Hodowli Bydła

iz programu ochrony zasobów genetycznych obejmują aż 83 rasy, odmiany, rody i linie zwierząt gospodarskich. Mimo to odczuwane jest niewystarczające ich wykorzystanie w utrwalaniu kanonów rolnictwa zrównoważonego i poprawy efektywności ekonomicznej małych gospodarstw produkujących zdrową żywność w Polsce. Prof. Tadeusz Kaleta poruszył natomiast kwestie stresogennego chowu zwierząt gospodarskich podczas intensywnej produkcji, co niesie za sobą konieczność poszukiwania rozwiązań umożliwiających jednoczesne zaspokojenie rosnącego światowego zapotrzebowania na żywność, utrzymanie dobrostanu zwierząt oraz ograniczenie dewastacji środowiska. Prof. Joanna Barłowska, sygnalizując narastający problem chorób cywilizacyjnych, podkreśliła znaczenie wysokiej jakości produktów żywnościowych jako niezbędnej profilaktyki prozdrowotnej. Jakość tę można utrzymać dzięki powrotowi do tradycyjnego, czyli bardziej kosztownego modelu rolnictwa. Dr Jacek Janiszewski wskazał na ograniczanie produkcji rolnej i wykluczanie społeczne rolników, mimo iż nowe tysiąclecie przymusza do zachowania bezpieczeństwa żywnościowego kraju oraz równoczesnego zatrzymania biodegradacji i kultywowania miejscowej tradycji.

Prof. dr hab. Roman Niżnikowski – prezes PTZ podczas zakończenia Zjazdu

Obrady Okrągłego stołu prowadzone były pod hasłem „Hodowla zwierząt gospodarskich na terenach objętych ochroną przyrody”. Obrady miały formę panelu dyskusyjnego poprzedzonego cyklem wystąpień krajowych naukowców (prof. dr hab. Tomasz M. Gruszecki i prof. dr hab. Leszek Tymczyna z UP w Lublinie oraz prof. dr hab. Zbigniew Jaworski z UWM w Olsztynie). Moderatorami w tej części obrad byli przedstawiciele gospodarzy: prof. dr hab. dr Zygmunt Litwińczuk i prof. Tomasz M. Gruszecki. Poruszono tematykę wypasu zwierząt gospodarskich na terenie cennych przyrodniczo siedlisk, emisji gazów cieplarnianych jako efektu ubocznego chowu i hodowli bydła, utylizacji odpadów i odchodów z produkcji zwierzęcej, a zwłaszcza z ferm zwierząt futerkowych, metod eliminowania nieprzyjemnych zapachów powietrza na obszarach sąsiadujących z fermami i gospodarstwami o profilu produkcji zwierzęcej.

Ostatnim elementem pierwszego dnia Zjazdu była referatowa Sesja Młodych Naukowców odbywająca się na zasadach konkursu mającego na celu wyłonienie najlepszych merytorycznie prac związanych z tematem Zjazdu. Sesja ta podzielona została na polską i angielskojęzyczną. Łącznie zostało zgłoszonych 11 prac ocenianych przez trzyosobowe komisje składające się z ekspertów z zakresu zootechniki i ochrony środowiska.

W drugim dniu Zjazdu odbyły się obrady w sekcjach specjalistycznych. Polskie Towarzystwo Zootechniczne ma w strukturze Sekcję Chowu i Hodowli: Bydła, Trzody Chlewnej, Owiec i Kóz, Koni, Zwierząt Futerkowych, Drobiu, Zwierząt Towarzyszących i Dzikich oraz Sekcję Praktyki Hodowlanej. Łącznie w poszczególnych sekcjach zgłoszonych zostało 209 doniesień, z czego 84 zostały zreferowane, a pozostałe przedstawione w formie posterowej.

W ostatnim dniu Zjazdu odbyły się wyjazdy specjalistyczne do Roztoczańskiego i Poleskiego Parku Narodowego. W trakcie wyjazdów szczególną uwagę zwrócono na znaczenie wypasu zwierząt gospodarskich (bydło, owce i konie) na obrzeżach parków narodowych oraz na obszarach objętych ochroną w ramach programu Natura 2000 jako jednego z najważniejszych zadań ochrony przyrody w Polsce, wynikającego z Dyrektywy Siedliskowej i Dyrektywy Ptasiej.

Iwona Janczarek,
Wioletta Sawicka-Zugaj
Fot. Przemysław Jankowski

Krzysztof Szkucik

Ślimaki jadalne

Ślimaki od tysięcy lat stanowią element diety człowieka, o czym świadczą badania archeologów, którzy znajdowali muszle w siedliskach naszych przodków, a udokumentowane odkrycia archeologiczne pochodzą sprzed 10,5 tys. lat p.n.e.

Chów i hodowla ślimaków lądowych na dużą skalę prowadzone były przez Rzymian, którzy traktowali jadalne tkanki ślimaków, szczególnie winniczków, jako doskonały przysmak. Przypisywano im także właściwości lecznicze oraz stosowano jako afrodyzjak. Rzymianie cenili winniczka tak bardzo, że zabrali ze sobą na Wyspy Brytyjskie i do dziś określa się go tam jako *Roman snail* – ślimak rzymski. W średniowieczu zmieniło się przeznaczenie spożywcze ślimaków. W przyklasztornych parkach cystersi i benedyktyni prowadzili hodowlę i tucz ślimaków po to, aby na przednówku, w czasie postu przed świętami Wielkiejnocy móc je podawać jako danie postne.

Od wieku XVII do XIX ślimaki jako potrawa zaczęły się pojawiać na stołach dworskich Europy, a przede wszystkim Francji. W 1805 r. Alexandre Balthazar Laurend Grimod de la Reynière w „Almanachu smakoszy” podaje szereg przepisów, m.in. na ślimaki w ziołach. Francuski mąż stanu Charles-Maurice de Talleyrand-Périgord zalecił podanie ślimaków na przyjęcie cara Rosji. Także w Polsce pierwsze przepisy ze ślimaków pojawiły się w końcu XVII w. W najstarszej polskiej książ-

ce kucharskiej z 1682 r. „Compendium Ferculorum” autorstwa Stanisława Czernieckiego, który był kucharzem na dworze Lubomirskich w Wiśniczu, zawarty jest szereg przepisów na dania ze ślimaków. Również ksiądz Jędrzej Kitowicz, historyk i pamiętnikarz, przedstawiając obyczaje za panowania Augusta III, pisze: „Nie ustępując nasi Polacy w niczym Włochom i Francuzom nawykli powoli, a dalej w najlepsze specjały obrócili jadła, którymi się ojcowie ich jak jaką nieczystością brzydzili. Jedli żaby, ostrygi, ślimaki, grzebienie kurze i nóżki kuropatwie...”

W czasach współczesnych odrodzenie zainteresowania lądowymi ślimakami jadalnymi nastąpiło w latach 70. i 80. XX w. W 1975 r. powstały we Francji pierwsze hodowle ślimaków, a naukowcy francuskiego Narodowego Instytutu Badań Rolniczych opracowali systemy hodowli zwanej helikulturą.

Dziś na świecie do konsumpcji są przeznaczane ślimaki należące do rodzin Helicidae i Achatinidae. Ślimaki z rodziny Achatinidae pierwotnie zasiedlały obszar Afryki i były łatwo dostępnym źródłem białka dla tubylców. Obecnie rozprzestrzeniły się i wy-

Hodowla ślimaków

stępują na całym świecie, w strefie tropikalnej i subtropikalnej. Natomiast ślimaki z rodziny Helicidae występują przede wszystkim w Europie. Do najczęściej spożywanych gatunków z tej rodziny należą winniczek oraz ślimaki szare z rodzaju *Cornu*. Ślimak duży szary w naturze występuje w Afryce Północnej, głównie w Algierii i Maroku, natomiast naturalnym siedliskiem ślimaka małego szarego jest wybrzeże Oceanu Atlantyckiego, głównie we Francji, Portugalii i Anglii. Natomiast winniczek w środowisku naturalnym występuje w południowo-wschodniej Europie i jest pod częściową ochroną. W Polsce zgodnie z rozporządzeniem Ministra Ochrony Środowiska zbiór ślimaka szarego dopuszczono tylko od 20 kwietnia do 31 maja, pod

warunkiem, że średnica muszli przekracza 3 cm. Może być on zbierany tylko z miejsc wyznaczonych i w ilości limitowanej przez regionalne dyrekcje ochrony środowiska. Zasoby naturalne ślimaków szarych zostały już praktycznie wyczerpane, a ich źródłem dla potrzeb przemysłu spożywczego są hodowle fermowe, które z powodzeniem rozwijają się w Polsce. Hodowla tego gatunku nie należy do łatwych, w szczególności w okresie rozrodu i początkowego odchowu, ale tą drogą otrzymywany jest, w krótkim czasie, dobrej jakości surowiec spożywczy. Pierwsze fermowe hodowle ślimaków szarych w Polsce powstały w latach 90. minionego wieku. Hodowlę można prowadzić jednym z trzech systemów: wewnętrznym (interiorowym), zewnętrznym (eksteriorowym) i mieszanym. W warunkach klimatycznych Polski szczególnie zalecany jest system mieszany. Cykl hodowlany, w którym ślimaki osiągają odpowiednie parametry, trwa od 5 do 7 miesięcy. Lęgi i odchow ślimaków w pierwszych miesiącach życia odbywają się w pomieszczeniach, natomiast tucz prowadzi się już w parku hodowlanym, gdzie rosną m.in. rzepik, łubin i gorczyca, będące pokarmem dla ślimaków. W dokarmianiu ślimaków, oprócz roślin zielonych, stosuje się mieszanki śrut zbożowych. W Polsce jest ogółem 556 ferm hodowlanych ślimaków, które klasyfikowane są jako przedsiębiorstwa sektora akwakultury. Jednocześnie na terenie kraju funkcjonuje 10 zakładów pozyskujących i przetwarzających mięso ślimaków.

Według danych GUS największe ilości żywych i przetworzonych ślimaków lądowych eksportowano z Polski w latach 2004–2007. W tym okresie rocznie sprzedawano ponad 400 t o wartości przekraczającej 8 mln zł. W kolejnych latach wskutek spadku popytu na mięso ślimaków zmniejszył się również eksport, który do 2015 r. przekraczał 200 t w skali roku. Od 2016 r. eksport żywych i przetworzonych ślimaków wynosi niespełna 130 t, a jego wartość sięga prawie 4 mln zł. Zdecydowana większość pozyskanych w Polsce żywych ślimaków oraz ich mięsa trafia na rynki krajów UE, przede wszystkim Francji, Czech, Niemiec, Włoch, Litwy, Węgier, Rumunii i Austrii. W latach 2017 i 2018 odnotowano po raz pierwszy sprzedaż wymienionych produktów na Ukrainę i do Republiki Południowej Afryki. Eksportujemy także muszle – służą do serwowania dań lub jako ozdoba.

Po zebraniu ślimaki poddawane są hibernacji, w trakcie której ich przewód pokarmowy oczyszcza się. Następnie poddaje się je działa-

niu wysokiej temperatury (wrzącej wody lub pary wodnej). Potem wyjmuje z muszli, odcina niejadalny worek trzewiowy, pozostawiając części jadalne, głównie tzw. stopę. Wyjątkowo ślimak szary mały, tzw. Müller, może być zjadany w całości. W następnej kolejności wielokrotnie płucze się i gotuje, klasyfikuje ze względu na masę (pięć klas jakości), a końcowym etapem jest głębokie zamrożenie. Tak przygotowany ślimak jest półproduktem, który po rozmrożeniu może być marynowany, gotowany, duszony, pieczony; przepisów jest wiele.

Mięso ślimaków ma niską wartość energetyczną: 100 g tkanki mięśniowej winniczka to średnio 217 kJ (52 kcal). W ok. 80% mięso ślimaków składa się z wody. Zawiera także niewiele węglowodanów i tłuszczu, który ma korzystny profil kwasów tłuszczowych. Najkorzystniejszy stosunek kwasów nasyconych do jedno- i wielonienasyconych zawiera tłuszcz ślimaków hodowlanych. Zawartość białka w mięsie ślimaków waha się od ok. 13% w mięsie ślimaków szarych do nawet 20% w mięsie winniczków. Najistotniejszym kryterium wartości odżywczej jest wartość biologiczna, związana z zawartością składników egzogennych, które musimy dostarczać w pożywieniu. Należą do nich aminokwasy egzogenne, niezbędne nienasycone kwasy tłuszczowe, składniki mineralne, pierwiastki śladowe oraz witaminy. Mięso ślimaków jest pełnowartościowe, zawiera wszystkie aminokwasy egzogenne. Niestety białko mięsa ślimaków jest obciążone większą zawartością tkanki łącznej, która nie jest strawna i pogarsza zwłaszcza kruchość mięsa. Poza tym zawiera ono dużo witaminy A i witamin z grupy B, w tym witaminy B1, oraz sporo sodu, potasu, żelaza i cynku.

Podkreślić należy, że ślimaki to produkt bezpieczny. Obróbka termiczna półproduktu oraz kulinarne skutecznie redukują mikroflorę, której ilości w surowym ślimaku są dość znaczne. Jednym z największych zagrożeń w przypadku mięsa w ogóle jest występująca w nim mikroflora zatruc pokarmowych. Dlatego zbadano zarówno przed obróbką termiczną, jak i po gotowaniu setki próbek ślimaków, tych z hodowli oraz tych pochodzących ze środowiska naturalnego. W żadnej z nich nie stwierdzono pałeczek *Salmonella*, które w Polsce są na pierwszym miejscu przyczyną zatruc pokarmowych.

Ślimaki łądowe mają zdolność kumulacji metali i związków fosforoorganicznych. Ich koncentracja zależy od wielu czynników,

Zbiór ślimaków

zwłaszcza od gatunku, wieku i masy ciała. Jednak metale ciężkie, jak kadm i ołów, w największej ilości kumulują się w trzustko-wątrobie, która jest usuwana w czasie procesu technologicznego; w części jadalnej stwierdzane są w zdecydowanie mniejszej ilości. Nie wykazano przekroczenia dopuszczalnego poziomu zanieczyszczeń. Pozostałości substancji chemicznych stwierdzano przede wszystkim u winniczka, który żyje 2–3 lata w naturalnym środowisku, zanim osiągnie rozmiary właściwe do zbioru. Natomiast ślimaki hodowlane są zbierane po zaledwie kilku miesiącach, stąd w produktach z tych ślimaków pozostałości są zdecydowanie mniejsze.

Nie bez znaczenia są cechy sensoryczne mięsa ślimaków, bo przecież żywność powinna nie tylko zaspokajać głód, lecz także zapewnić nam przyjemne doznania zmysłowe. Najbardziej delikatne i kruche jest mięso ślimaka szarego małego. Warto jadać ślimaki ze względów smakowych. Można je znakomicie komponować z czosnkiem, masłem, pietruszką, ziołami, białym winem, grzybami czy pomidorami.

Ślimaki to produkt wciąż niedoceniany w naszym kraju. Jeszcze kilkanaście lat temu w menu w polskich restauracjach, nawet tych ekskluzywnych, nie było dań ze ślimaków. Obecnie to się nieco zmieniło, ale nadal ślimaki bywają serwowane sporadycznie. Pojawiło się także w sklepach wiele produktów z mięsa ślimaków, w tym także konserwy, nie cieszą się one jednak zbyt wielkim zainteresowaniem. Ślimaki dla niektórych to prawdziwy rarytas, dla wielu dania ze ślimaków to coś, czego nigdy nie włożą do ust.

W 100-lecie niepodległości Polski

W Sali Kolegialnej rektoratu 19 października br. odbyło się spotkanie zarządu Klubu Oficerów Rezerwy Ligi Obrony Kraju z przedstawicielami zarządów organizacji kombatanckich województwa, a w szczególności Stowarzyszenia Szarych Szeregów i Związku Harcerstwa Polskiego, obchodzący w tym roku jubileusz 100-lecia ZHP.

W spotkaniu uczestniczyli JM Rektor Zygmunt Litwińczuk, sekretarz marszałka województwa lubelskiego Anna Augustyniak, przew. Rady Chorągwi Lubelskiej ZHP hm. Olga Gilewicz, kmdt Chorągwi Lubelskiej ZHP – hm. Tomasz Sych, przew. Oddziału Lubelskiego Stowarzyszenia Szarych Szeregów – dh mjr w st. spocz. Zdzisław Łoziński, sekretarz zarządu oddziału Sz. Sz. – dh. prof. dr hab. Wanda Brzyska, prezes Związku Kombatanatów i b. Więźniów Politycznych w Lublinie – płk Henryk Czerkas, prezes Stow. Żołnierzy BCh – płk w st. spocz. Marian Wojtas, prezes Zarządu Okręgu Związku Inwalidów Wojennych w Lublinie płk zw. Kazimierz Olszewski, sekretarz Zarządu Okręgu ZIW płk w st. spocz. Ryszard Długosz, prezes Związku Piłsudczyków RP O. Kraśnik gen. zw. Jerzy Cichocki, wiceprezes Związku Piłsudczyków gen. zw. Stanisław Olszewski.

„Kadra naukowo-dydaktyczna UP w walce o wolność i niepodległość Polski” – to tytuł re-

feratu, jaki z okazji 100-lecia odzyskania niepodległości przez Polskę wygłosił prof. Józef Kołodziej.

Komendant Lubelskiej Chorągwi ZHP hm. Tomasz Sych wraz z przewodniczącą Rady Chorągwi hm. Olgą Gilewicz wyróżnili JM Zygmunta Litwińczuka oraz prezesa KOR LOK Józefa Kołodzieja srebrnymi odznakami Przyjaciół ZHP.

Harc mistrz Stanisław Jan Dąbrowski przedstawił zebrany mały znane fakty z „harcerskich dróg do niepodległości”.

Sekretarz marszałka województwa lubelskiego pani Anna Augustyniak w imieniu marszałka Sławomira Sosnowskiego z okazji 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości, za całokształt pracy włożonej w wychowanie młodych pokoleń oraz wspieranie rozwoju i kształtowanie charakterów młodzieży harcerskiej, wyróżniła hm. Stanisława Dąbrowskiego, przew. Komisji Historycznej Lubelskiej Chorągwi ZHP, Medalem 100-lecia Niepodległości Polski. Również prezes Zarządu Okręgowego ZIW RP w Lublinie Kazimierz Olszewski w uznaniu szczególnych zasług dla Związku i jego członków nadał kol. Dąbrowskiemu Krzyż 100-lecia Związku Inwalidów Wojennych.

*Stanisław Jan Dąbrowski,
Józef Kołodziej*

Dyplomy, dyplomy, dyplomy ...

Fot. Maciej Niedziółka

Wydział Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu

Wydział Biologii, Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki

